

T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı

**ORTAOKUL SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA YER
ALAN TARİH ÜNİTELERİNDEKİ SAVAŞ KONULARININ,
ÖĞRENCİLERİN TARİH ALGISI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

Figen ÖZSU
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Abidin TEMİZER

Burdur, 2017

T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı

**ORTAOKUL SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA YER
ALAN TARİH ÜNİTELERİNDEKİ SAVAŞ KONULARININ,
ÖĞRENCİLERİN TARİH ALGISI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

Figen ÖZSU
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Abidin TEMİZER

Burdur, 2017

**MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 16/11/2017 tarih ve 2017-208/6 Sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 04/12/2017 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Figen ÖZSU'nun "Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının Öğrencilerin Tarih Algısı Üzerindeki Etkisi" konulu tez çalışması Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE : Doç. Dr. Abidin TEMİZER (Tez Danışmanı)

ÜYE : Prof. Dr. Abdullah SOYKAN

ÜYE : Doç. Dr. Yıldırım ATAYETER

ONAY

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 16/11/2017 tarih ve 2017-208/6 Sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BİLDİRİM

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu taahhüt edip, tezimin kaynak göstermek koşuluyla aşağıda belirttiğim şekilde fotokopi ile çoğaltılmasına izin veriyorum.

[] Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

[] Tezim/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

[x] Tezimin/Raporumun 7 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Figen ÖZSU

31.10.2017

Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Öğrencilerin Tarih Algısı Üzerindeki Etkisi

(Yüksek Lisans Tezi)

Figen ÖZSU

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Ortaokul Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan Tarih ünitelerindeki savaş konularının, öğrencilerin Tarih algısı üzerindeki etkisini çeşitli değişkenler (okul, sınıf, cinsiyet, hanede yaşayan kişi sayısı, anne ve baba eğitim durumu, anne ve baba meslek, ailede bakıma muhtaç kişi varlığı, evde aile dışı yaşayan kişi durumu) açısından inceleyerek, anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu; 2016-2017 Eğitim Öğretim yılında Burdur il merkezi Orta Okullarında (Hüsnü Bayer Orta Okulu, Türkiye Yardım Sevenler Derneği Orta Okulu) öğrenim gören 5, 6 ve 7. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri; Araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”, “Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Ünitesine Yönelik Tutum ve Algı Ölçeği” ve “Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Ünitelerinde Anlatılan Konulara Yönelik öğrencilerin Düşünceleri Ölçeği” ile toplanmıştır. Yapılan güvenirlik analizinde ölçeğin Cronbach alpha değerinin (α) .70 olduğu belirlenmiştir. Alt problemlere ilişkin t testi ve çoklu varyans analizi ANOVA kullanılmıştır. Yapılan analizlerde anlamlılık değeri, ($p < .05$) olarak alınmıştır. Araştırma kapsamında cevapları aranan alt problemlere yönelik ölçek ile toplanan verilerin gerekli istatistiksel analizleri SPSS 17.0 (Statistical Packet for Social Sciences) programından yararlanılarak yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi, MANOVA ve ANOVA kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre; uygulanan ölçeklerde anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Ancak bazı maddelerde anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca araştırma grubunun %44.4’ünün, tarih deyince savaş ve savaş konularının akıllarına geldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Algı, Savaş, Sosyal Bilgiler, Tarih

Sayfa Adedi: 111

Danışman: Doç. Dr. Abidin TEMİZER

**The Effect of War-Related Subjects Taking Place on the History Units of
Secondary School Social Sciences Course Books on the Students’
Conceptualization of History**

(Master Thesis)

Figen Özsu

ABSTRACT

The aim of this study is to analyze to see whether there is any significant differences in the effect of war-related subjects taking place in the History units of Secondary School Social Sciences Course Books on the students’ conceptualization of History regarding to various factors such as school, grade, gender, family size living in the same house, education of parents, the jobs of parents, existence of any persons in need of special care in the family and existence of any guests living with the family. The participants of the study are the 5th, 6th and 7th grade students in two secondary schools in Burdur city center (Hüsnü Bayer Secondary School and Yardım Sevenler Secondary School). The data were collected using “Personal Information Form”, developed by the researcher, “The scale of attitude to and perception of the History unit in Social Sciences Course Book”, “The scale of Student thoughts on the subjects taught in the History Unit of Social Sciences Courses”. The reliability tests revealed that the Cronbach alpha value of the scale is (α) .70. For the analysis of sub-problems, t-test and multiple-variance analysis, ANOVA were used. As the significance value, ($p<.05$) was taken. The statistical analyses of the data collected using the scales which seek to find answers to the sub-problems within the framework of the study were made using SPSS 17.0 (Statistical Packet for Social Sciences). Frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, MANOVA and ANOVA were used in the analysis of the data. As the findings of the study reveal, no significant differences are observed in the scales used in the study. But there were significant differences in some of the items. It is also observed that when the term “History” is mentioned, the 44.4 % of the participants of the study related it with wars and concepts related to war.

Key words: perception, war, social sciences, history

Number of pages: 111

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Abidin Temizer

TEŞEKKÜR

“Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Öğrencilerin Tarih Algısı Üzerindeki Etkisi” başlıklı yüksek lisans tezimin hazırlanmasında her türlü destek ve yardımlarını gördüğüm eleştiri ve önerileriyle bana yön veren danışmanım sayın Doç. Dr. Abidin TEMİZER’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

SPSS ve teknik konularda yardımını esirgemeyen Eren ÇELİKKIRAN’a, araştırmanın yapıldığı okullardaki öğrencilere, yöneticilere, Mehmet ACAR ve Mustafa ARSLAN’a; Tez çalışmasında fikirlerinden istifade ettiğim Prof. Dr. Abdullah SOYKAN, Doç. Dr. Yıldırım ATAYETER, Doç. Dr. Harun ŞAHİN, Doç. Dr. Fikret KORUR, Doç. Dr. Mehmet ÖZCAN ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali ÇAKIR hocalarıma teşekkürü borç bilirim.

Her zaman dualarıyla yanımda olan, sonsuz desteklerini hiç esirgemeyen aileme ve hayat arkadaşım Serkan ÖZSU’ya sonsuz teşekkür ederim.

Küçücük yürekleriyle bana destek olan, varlıklarıyla hayatıma anlam katan canım oğlum Kıvanç ÖZSU ve canım kızım Cemre ÖZSU’ya teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	i
ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Problem Cümlesi	3
1.2.1.Alt Problemler.	3
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6.Varsayımlar.....	5
BÖLÜM II.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1.Kuramsal Çerçeve	6
2.1.1.Eğitim ile İlgili Kavramlar	6
2.1.1.1. Eğitim.....	6
2.1.1.2. Öğretim.	7
2.1.1.3. Öğrenme.....	7
2.1.2. Sosyal Bilgilerin Tanımı.	8
2.1.3. Sosyal Bilgiler Dersinin Amaçları	9
2.1.4. Tarih'in Tanımı	10
2.1.5. Tarih Öğretimi.....	11
2.1.5.1. Türkiye'de Tarih Öğretimi	11
2.1.5.2. Yurt Dışında Tarih Öğretimi.....	12
2.1.6. Algı Kavramı.....	15
2.1.7. Savaş Kavramı.....	15
2.2. İlgili Araştırmalar	16

BÖLÜM III	19
YÖNTEM.....	19
3.1. Araştırmanın Modeli	19
3.2. Çalışma Gurubu	19
3.3. Veri Toplama Araçları	20
3.4. Verilerin Analizi	20
BÖLÜM IV	22
BULGULAR VE YORUM.....	22
4.1. Sınıf Kademesine İlişkin Bulgular	22
4.2. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular	27
4.3. Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Değişkenine İlişkin Bulgular.....	31
4.4. Babanın Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular	36
4.5. Annenin Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular	42
4.6. Babanın Meslek Durumuna İlişkin Bulgular	48
4.7. Annenin Meslek Durumuna İlişkin Bulgular	56
4.8. Ailede Devamlı Bakıma Muhtaç veya Engelli Biri Var mı? Değişkenine İlişkin Bulgular	64
4.9. Aynı Evde Aile Dışından Birinin Yaşayıp Yaşamaması Değişkenine İlişkin Bulgular.....	68
4.10. Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Ünitelerinde Anlatılan Konulara Yönelik Öğrenci Düşünceleri.....	72
BÖLÜM V	81
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	81
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	81
5.2. Öneriler	88
KAYNAKLAR	89
EKLER.....	95
EK-1	95

KISALTMALAR

akt	: Aktaran
f	: Frekans
F	: Varyans Değeri
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
N	: Toplam Sayı
P	: Sigma (Farkın Anlamlılık Düzeyi)
SE	: Standart Hata
SD	: Standart Sapma
SPSS	: Statistical Packet for Social Sciences
TDK	: Türk Dil Kurumu
TTKB	: Talim ve Terbiye Kurulu
$\bar{x}$	: Aritmetik Ortalama

TABLOLAR DİZİNİ

<u>Tablolar</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı.....	19
Tablo 2 Sınıf Kademesi Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı.....	22
Tablo 3 Sınıf Kademesi Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	23
Tablo 4 Cinsiyet Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı.....	27
Tablo 5 Cinsiyet Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	27
Tablo 6 Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı.....	31
Tablo 7 Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	32
Tablo 8 Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı.....	36
Tablo 9 Babanın Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	37
Tablo 10 Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı.....	42
Tablo 11 Annenin Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	43
Tablo 12 Babanın Meslek Durumu Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı.....	49
Tablo 13 Babanın Meslek Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	49
Tablo 14 Annenin Meslek Durumu Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı.....	57
Tablo 15 Annenin Meslek Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	57
Tablo 16 Ailede Devamlı Bakıma Muhtaç veya Engelli Biri Var mı? Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı.....	64
Tablo 17 Ailede Devamlı Bakıma Muhtaç veya Engelli Biri Var mı? Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	65
Tablo 18 Aynı Evde Aile Dışından Birinin Yaşayıp Yaşamaması Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı.....	68
Tablo 19 Aynı Evde Aile Dışından Birinin Yaşayıp Yaşamaması Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	69

Tablo 20	Madde 36: “Aşağıdaki tarih konularından hangisini öğrenmeyi tercih edersiniz?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	72
Tablo 21	Madde 37: “Tarih Ünitelerinde <u>en çok</u> ilginizi çeken konu aşağıdakilerden hangisidir?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	73
Tablo 22	Madde 38: “Aşağıdaki tarihi mimari eserlerinden <u>en çok</u> ilginizi çeken hangisidir?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	73
Tablo 23	Madde 39: “Sosyal Bilgiler dersinde işlemekten en çok hoşlandığınız konu hangisidir?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	74
Tablo 24	Madde 40: “Tarih deyince aklınıza gelen <u>ilk şey</u> nedir?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	74
Tablo 25	Madde 41: “Osmanlı Devleti deyince aklına gelen <u>ilk şey</u> nedir?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	75
Tablo 26	Madde 42: “Tarih kitaplarında yer alan hangi konunun okutulması sizi rahatsız eder?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	75
Tablo 27	Madde 43: “Savaş konularının Tarih dersinde ağırlıklı olarak yer almasını uygun buluyor musunuz?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	76
Tablo 28	Madde 44: “Savaş deyince aklınıza gelen <u>ilk şey</u> nedir?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	76
Tablo 29	Madde 45: “Savaş konuları ilginizi çeker mi?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	77
Tablo 30	Madde 46: “Tarih dersini siz anlatsanız <u>en çok</u> hangi konuları anlatırdınız?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	77
Tablo 31	Madde 47: “Okulda tarih dersleri işlenmeden önce tarih hakkında 1 düşünüyordunuz?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	78
Tablo 32	Madde 48: “Okulda tarih dersleri almaya başladıktan sonra tarihle ilgili düşüncelerinizde ne gibi değişiklikler oldu?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	78
Tablo 33	Madde 49: “Tarih kitaplarında yer alan görsellerden en çok hoşlandığınız hangisidir?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	79
Tablo 34	Madde 50: “Tarih boyunca yaşanan savaşları gerekli buluyor musunuz?” Frekans ve Yüzde Tablosu.....	79

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya temel teşkil eden problem durumu, problem cümlesi ve alt problemler ile araştırmanın amacı, önemi ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir(Ertürk, 1974). Ziya Gökalp ise eğitimi; Terbiye bir cemiyette yetişmiş neslin henüz yetişmeye başlamış nesle fikirlerini ve hislerini vermesi demektir, şeklinde tanımlamaktadır (Celkan, 1990).

İlköğretim programlarında yer alan sosyal bilgiler dersi disiplinler arası bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Sosyal bilgiler programı, gerek içerik gerek yöntem olarak sosyal bilimleri oluşturan disiplinlerden yararlanarak öğrencilerin etkin vatandaş olmalarına yardım edecek çeşitli bilgi, beceri, değer ve tutumları kazandırmayı hedefler. Yeni sosyal bilgiler öğretim programı tarih, coğrafya veya vatandaşlık ünitesi şeklinde birbirinden bağımsız değil, *‘birbiri ile ilişkili beceri, tema, kavram ve değerleri’* içeren temalar veya öğrenme alanlarından oluşmaktadır. Programda yer alan dokuz öğrenme alanının birden çok disiplini içerebileceği programda vurgulanmış olsa da genel olarak bu öğrenme alanlarının her birinin bel kemiğini oluşturan bir veya iki disiplin vardır. Tarih, sosyal bilgilerin içeriğini oluşturan en önemli disiplinlerden birisidir. Sosyal bilgiler dersi kapsamında tarih öğretiminden öğrencilerin zaman, kronoloji, tarihte değişim ve süreklilik gibi kavramları anlamaları, tarihin kendine özgü çalışma yöntemlerini kullanarak araştırma yapmaları ve tarihsel düşünme becerilerini geliştirmeleri hedeflenmektedir (Yılmaz, 2011).

Tarihin amacını oluşturan “geçmişin anlaşılması”, bugünün ve geleceğin daha sağlam temeller üzerine inşa edilmesini sağlar. Geçmiş, bugünün ve geleceğin sonsuz tarihi zinciri içinde birbirine bağlıdır. Tarihe merak duymamızın ve bu alana kıt kaynaklarımızın bir bölümünü tahsis etmemizin asıl nedeni, bize ait olan bugünü daha

iyi anlayabilmek, çözümleyebilmek ve geleceği daha güvenilir temeller üzerine inşa edebilmektir (Kaya, 2009; akt, Metin, 2011).

Bu amaç doğrultusunda tarih ders kitaplarında ve öğretiminde sosyal, iktisadi ve kültürel konulara ağırlık verilmelidir. Zira medeniyetler daha ziyade bu üç temel üzerine inşa edilmiştir. Ancak Türkiye’de günümüz tarih ders kitaplarında ve öğretiminde savaş konularına ağırlık verilmekte ve öteki medeni faaliyet alanları, ikinci ve daha aşağı derecelerde yer alabilmektedir. Her ne kadar savaş konularına ders kitaplarında ağırlık verilse de savaşların, tarihin seyri üzerindeki etkileri dolayısıyla insanlığın ve milletlerin hayatları üzerinde derin sosyal, kültürel vb. etkileri ve sonuçları hiç belirtmeksizin, bu olayların ayrıntılarına geniş sayfalar ayrılmaktadır (Üçyiğit, 1977).

Tarih ders kitaplarında savaşların oldukça yer tutması ve okutulmasına ilişkin iki farklı görüş vardır. Birincisi, tarih programlarından savaşları çıkararak, sadece sosyal, ekonomik ve kültürel ilişki üzerinde durulmasıyla barışçı bir dünya tesis etmeyi savunan sosyal mühendislerin görüşleri. İkincisi milli kimliği ve tarih bilincini; milli başarılar ve kazanılmış savaşları ön plana çıkartarak sağlamayı düşünen konservatif kanadın görüşüdür. Her iki görüş de okullarda tarih öğretiminin, çocuklarda, görüş tutum ve değerlerin oluşumuna önemli etkisi olduğu hipotezine dayanır (Ata, 2001; akt, Oruç 2002).

Netice itibariyle tarih ders kitaplarında savaş konularının ağırlığı göze çarpmakta ve bu da iki durumu meydana getirmektedir. Birincisi tarımsal alanda meydana gelen gelişmeler, bilimin önünü açan ve hızlandıran Rönesans ve Reform hareketleri, yeni dünya düzenini oluşturan coğrafi keşifler, eski dünya düzenini yıkan ihtilaller ve o ihtilalleri oluşturan iktisadi ve sosyal gelişmeler, sömürgeciliği yeniden dizayn eden Sanayi Devrimi gibi tarihin seyrini asıl geliştiren sosyo-ekonomik ve kültürel konulara yabancılaştırma yaratılmıştır. Sosyal problemler kuramsallıktan öteye geçememiş, bahsi edilen tarihi değişimler yeteri kadar algılanamamıştır. İkincisi ise, Tarih savaşla eş değer görülmuş ve toplumlar arasında kin, nefret, düşmanlık gibi kavramların gelişmesine neden olmuştur.

1.2. Problem Cümlesi

“Ortaokul Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan Tarih ünitelerindeki savaş konularının, öğrencilerin Tarih algısı üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır.

1.2.1.Alt Problemler. Bu çalışmada aşağıda yer alan alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “sınıf kademesi” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Cinsiyete bağlı olarak öğrencilerin Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisinde anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Hanede yaşayan kişi sayısına göre öğrencilerin Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisinde anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “babanın eğitim durumu” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “annenin eğitim durumu” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “babanın mesleği” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
7. Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “annenin mesleği” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
8. Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “ailede devamlı bakıma muhtaç veya engelli birinin varlığı” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?

9. Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “Anne, baba ve kardeşlerinin dışında aile büyüklerinden herhangi birinin aynı evde yaşama” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
10. Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitelerinde anlatılan konulara yönelik öğrenci düşünceleri nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile Ortaokul Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan Tarih ünitelerindeki savaş konularının, öğrencilerin Tarih algısı üzerindeki etkisini araştırmak amaçlanmaktadır. Sosyal Bilgiler dersini alan ortaokul öğrencilerinin, Tarih’in sadece savaşlardan mı yoksa Tarihi oluşturan diğer unsurlardan (Sosyal, ekonomik, kültürel gelişmeler, coğrafya vs.) da mı ibaret olduğu yönündeki algılarına ulaşılmaya çalışılmıştır. Anket çalışması yapılan okullarda öğrenim gören öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitelerine ilişkin görüşlerinde bazı değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmaların olup olmadığı belirlenmeye çalışılacaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Sosyal Bilgiler, birden çok disiplini içinde barındıran her bir disiplinin birbirine bağlı olduğu geniş bir alandır. Tarih disiplini ise, Sosyal Bilgilerin içinde yer alan en önemli disiplinlerden biridir.

Araştırma kapsamında; elde edilen veriler sonucunda Ortaokul Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan Tarih ünitelerindeki savaş konularının öğrenciler tarafından tarihi nasıl algılandığına etkisi tespit edilerek, Sosyal Bilgiler Eğitimi konusunda öngörü oluşturacağı umulmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2016-2017 Eğitim Öğretim yılında Burdur il merkezi Orta Okullarında (Hüsnü Bayer Orta Okulu, Türkiye Yardım Sevenler Derneği Orta Okulu) öğrenim gören 5, 6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin görüşleri ve
2. Uygulanan ölçekteki sorular ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Varsayımlar

1. Kullanılan ölçme aracının bu çalışmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.
2. Örneklemin evreni temsil konusunda yeterli olduğu varsayılmıştır.
3. Öğrencilerin, ifadelerin karşısına belirttikleri tutumları için cevapların samimi ve objektif olduğu varsayılmıştır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili literatür bilgisi taranarak araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur.

2.1.1.Eğitim ile İlgili Kavramlar

2.1.1.1. Eğitim. Türk Dil Kurumu (TDK)’nda eğitim: Genç erkek ve kız bireylerin cemiyet hayatında yerlerini almaları için gereken bilgi, yetenek ve görüşleri kazanmalarına, şahsiyetlerinin gelişmesini sağlamalarına eğitim kurumu içinde ya da dışında, direkt ya da dolaylı destek verme, terbiye, şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2015). Eğitim en geniş manasıyla, bireyleri belli maksatlarına göre yetiştirme aşamasıdır. Bu aşamadan ilerleyen bireyin şahsiyeti, değişime uğrar. Bu değişim, eğitim aşamalarında edinilen bilgi, yetenek, davranış ve değerler yardımı ile sağlanmaktadır. Günümüzde eğitim kurumları eğitim-öğretimin en önemli bölümünü oluşturmaktadır. Eğitim sadece eğitim kurumlarında verilmemektedir. Eğitim kurumları haricinde çocukları ve yetişkinleri hayata kazandırmak ve onların yaşama adaptasyonunu basitleştirmek için açılan kısa zamanlı eğitim veren kurumlar bulunmaktadır. Ayrıca eğitim kurumlarında verildiği gibi hayatın her alanında informal verilmektedir. En geniş anlamı ile eğitim topluluktaki “kültürleme” aşamasının bir parçasıdır (Fidan, 2012, Akt. Taş, 2015).

Senemoğlu (2012) ise eğitimi, “istendik davranış değiştirme ya da oluşturma süreci” olarak tanımlamaktadır. Araştırmacı bu tanımda sözü geçen istendik davranışların bireyin kendi yaşantıları yoluyla meydana getirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu şekilde bireylerin davranışlarında meydana gelen değişimi ise öğrenme olarak ifade etmektedir. Araştırmacı, ister kasıtlı olarak okullarda yapılsın (formal eğitim) isterse gelişigüzel bir bireyin içinde yaşadığı tüm çevrede yapılsın (informal eğitim), sadece istendik nitelikte davranış değişmelerinin oluşturulmasını yani geçerli öğrenmeleri eğitim kapsamında ele almaktadır. Okullarda kazanılan kopya çekme, argo konuşma

gibi davranışlar ise istenmedik nitelikte davranışlar veya eğitimin hatalı yan ürünü olarak görülmektedir. Araştırmacı eğitimin amacının geçerli öğrenmeleri sağlamak, istenmedik hatalı yan ürünleri ise en aza indirmek, hatta yok etmek olması gerektiğini savunmaktadır.

2.1.1.2. Öğretim. Bireyin öğrenmesini sağlamak anlamına gelmektedir. Bireyin öğrenmesi, onun davranışında nispeten kalıcı bir değişme olması anlamına geldiğine göre, öğretim de bireyin davranışında böyle bir değişiklik meydana getirme işi olarak tanımlanabilir (Özçelik, 1998). Başaran (2007)'a göre, Öğretim, öğretmen tarafından hedeflenen davranışları öğrenciye kazandırmak için, seçilmiş yaşantıları (öğrenim görevlerini) sunma sürecidir (Başaran, 2007). Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenen davranışların gelişmesi için uygulanan süreçlerin tümüdür (Varış, 1985).

2.1.1.3. Öğrenme. Binbaşıoğlu (1993) “öğrenmeyi, bireyin kendi yaşantıları aracılığıyla davranışlarında değişiklik oluşturmaları süreci” olarak tanımlamaktadır. Senemoğlu (2012) öğrenmeyi, bireyin kendi yaşantısı yoluyla davranışında meydana gelen değişme olarak ifade ederken, Woolfolk (1993) öğrenmeyi, bir kişinin bilgisinde ya da davranışında yaşantı yoluyla meydana gelen az çok kalıcı izli değişiklik olarak tanımlamaktadır.

Gagne (1985) ise öğrenmeyi, insanın durumu ya da yeterliliğinde yalnızca büyüme süreçlerinin etkisiyle meydana gelmeyen ve belli bir kalıcılığı olan değişme olarak tanımlamaktadır (Akt. Şahin 2015).

Ertürk (1998) ise öğrenmeyi “yaşantı ürünü ve nispeten kalıcı izli davranış değişmesi” olarak tanımlamaktadır. Öğrenme, davranışta nispeten kalıcı izli bir değişimin olması demektir (Özçelik, 1998).

Yapılan tanımlardan da anlaşıldığı gibi öğrenme bireyin çevresi ile etkileşimi sonucu bireyin davranışlarında değişme meydana getirmektedir. İnsanların, çevre ile etkileşimleri sonucu birçok şey hakkında edinmiş oldukları bilgi ve becerileri içinde bulunulan çevre durumuna göre değerlendirmeleri ve buna bağlı olarak tepkide

bulunmaları sonucu bireyde bilişsel, duyuşsal ve davranışsal değişikliklerin görülmesi öğrenme olarak ifade edilebilir.

2.1.2. Sosyal Bilgilerin Tanımı. Sosyal Bilgiler teriminin kısa ve herkes tarafından kabul edilebilir bir tanımını yapmak oldukça zordur. Bunun en önemli nedeni, Sosyal Bilgilerin Sosyal Bilimlerin içinde yer alan farklı tanımlara sahip birçok disiplinden oluşmasıdır (Öztürk ve Otluoğlu, 2005). Sosyal Bilgiler ile ilgili diğer önemli bir ayrıntı ise Sosyal Bilgiler programının içeriğinin ülke ve toplumlara göre farklılık göstermesidir. Çünkü her milletin hedef ve ihtiyaçları farklı olabilir. Bununla birlikte aynı ülke içerisinde yaşayan insanların ihtiyaçları iklim ve yerel özelliklere bağlı olarak farklılıklar gösterebilir. Bu nedenle her toplum Sosyal Bilgiler programını kendi eğitim felsefesine ve ihtiyaçlarına göre şekillendirmektedir (Yılmaz, 2002).

(MEB, 2005), Tarafından uygulamaya konulan yeni programda; Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi, hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi şeklinde tanımlanmıştır.

Koçak (2002), Sosyal Bilgileri; konuları genellikle Tarih, Coğrafya, Ekonomi ve Hukuk gibi alanlardan faydalanılarak seçilen, öğrencileri sosyal yönden eğitmek, onlara içinde yaşadıkları toplumun yönetim düzeni, ekonomik özellikleri, tarihi üzerinde gerekli bilgi ve anlayışları kazandırmak, vatandaşlığın hak ve ödevlerini kavratmak maksadıyla ilk ve ortaokullarda okutulan ders olarak tanımlamıştır.

Sosyal Bilgiler dersi bireylere sadece bilgi kazandırmaya değil; bilginin yanı sıra Sosyal Bilimlerle ilgili çeşitli beceri, tutum, değer ve davranışlarının kazandırılmasına yöneliktir. Buradan hareketle Sosyal Bilgilerin, yetişmekte olan bireylerin toplumsallaşması için gerekli vatandaşlık yeterliliklerini kazandırmaya yönelik bilgi, beceri, tutum, değer ve davranışların öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun bir şekilde ve Sosyal Bilimlerin farklı disiplinlerinden seçilerek kazandırıldığı bir bölüm olduğu söylenebilir (Özeren, 2011, akt, Göçgen, 2016).

2.1.3. Sosyal Bilgiler Dersinin Amaçları. MEB ve Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından hazırlanan programda Sosyal Bilgiler Öğretim Programı genel amaçlarını şu şekilde belirtmişlerdir (MEB, 2005):

1. Bireyler kendi özelliklerini tanıyarak; yetenek, ilgi ve isteklerinin farkında olur.
2. İnsanlığın bir bireyi olduğu bilincinde olarak, kendi ülkesi ve dünyayla ilgili konularda duyarlı olur.
3. Türk kültür ve tarihini meydana getiren temel öğeleri kavrar ve ulusal şuurun oluşturulmasında kültürel mirasa önem verilmesinin gerekliliğinin farkına varır.
4. Bütün kişi ve kurumların kanunlar önünde eşit olduğunu bilerek, hukuk kurallarının tüm insanlar için geçerli olduğunu anlar.
5. Atatürk ilke ve inkılaplarının, ülkemizin kültürel ve sosyo-ekonomik kalkınmadaki önemini kavrayarak demokratik, lâik, milli ve çağdaş değerleri ayakta tutmaya çalışır.
6. Bulunduğu çevrenin ve dünyanın fiziki ve coğrafi özelliğini tanıyıp, insanlarla doğal çevrenin birbiriyle olan etkileşimini belirtir.
7. Değişik mekân ve dönemlere ait tarihi kanıtları sorgulayıp nesneler, insanlar, olaylar ve olgular arasında benzerliği ve farklılığı belirleyerek, değişim ve sürekliliği algılar.
8. Ekonomideki temel kavramları anlayıp, ekonomik kalkınma ve uluslararası ilişkide milli ekonominin önemini anlar.
9. Birey, devlet ve toplum arasında bulunan ilişkileri açıklarken, sosyal bilim kavramlarından faydalanır.
10. Bilgiyi uygun ve değişik şekillerde kullanır ve geliştirir.
11. Bilim ve teknolojilerin toplumsal hayat üstündeki etkisini ve teknolojinin gelişim aşamasını kavrayıp teknolojik araç-gereçleri kullanır.
12. Bilgiye ulaşmada, bilgiyi kullanmada ve yeni bilgiler üretmede bilimsel düşüncüyü ön planda tutarak bilimsel ahlâkı dikkate alır.
13. Meslekleri tanıyıp çalışmanın toplumsal hayattaki önemine ve tüm mesleklerin olması gerektiğine inanır.
14. Değişik mekân ve dönemlerdeki toplumlararası siyasi, kültürel, sosyal ve ekonomik etkileşimi irdeler.
15. İnsan hakları, demokrasi, lâiklik, cumhuriyet ve ulusal egemenlik kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüzde ülkemize etkisini anlayarak hayatını demokratik kurallara göre şekillendirir.

2.1.4. Tarih'in Tanımı. Tarih, geçmişin yorumlarının, güncel ilişkilerin algılamaların ve geleceğe ait beklentilerin karmaşık bir ilintilendirmesidir. Böyle olunca tarih zihni bir kurgu olmaktadır. Bu kurgu anlatısal bir yapıda, geçmişi anlamlandırarak, geçmişten geleceğe uzanan değişim içinde, insanın yaşamına yön vermektedir. Tarih bilinci işte bu kurguya ilişkin bir bilinçtir, bir farkında değildir (Tekeli, 2005). Tarih geçmişi, bugünü, yarını barındıran, tarihsel gelişmeleri neden-sonuç ilişkisi içinde objektif değerlendirmeyi amaçlayan bir bilimdir. 'İnsanın, insanlığın ve kültürlerin belleği' olarak da tanımlanan tarih disiplini, insanın ya da insanlığın olumlu ya da olumsuz anlamda ortaya koyduklarının anlamlandırıldığı ve eleştirel bir perspektiften değerlendirmelerinin yapıldığı bir disiplin alanıdır (Kabapınar, 2014, akt: Bayramoğlu 2016).

Öztürk'e göre (2011), bu engin genişlik ve sürgit parçalanmışlıkla tarihin sistemli ve bütüncül bir bilim disiplini haline gelememesi belki bir esef vesilesi olarak görülebilir. Ama aslında bu tarihin en "muhteşem" yönüdür. Tarih hiçbir kalıba sokulamayacak kadar karmaşık, hiçbir paradigmanın ağırlığını koyamayacağı kadar çeşitli ve hiçbir tanımın tüm yönleri ile kapsayamayacağı kadar geniştir. Tarihi diğer bilimlerden ayıran en önemli fark diğerlerinin insanı bir yönü ile ele alırken tarihin insanı her yönüyle ve bütün yaptıkları ile anlamayı ve anlatmayı amaçlamasıdır. İnsanlığın her eylemi ya tarihin konusudur, ya da bir süre sonra olacaktır. Dolayısıyla insanın bütün karmaşıklığının, zıtlıklarının, renkliliğinin ve çeşitliliğinin tarih alanına yansımaları kaçınılmazdır.

Carr (1994), "Tarih Nedir?" sorusuna ilk cevabının "Tarihçi ile olguları arasında kesintisiz bir karşılıklı etkileşim süreci, bugün ile geçmiş arasında bitmez bir diyalog" olduğunu belirtmiştir. Ayrıca tarihe, "pek çok parçası kayıp bir iç içe geçmeli bulmaca" denildiğini hatırlatmıştır.

Tarih, en basit ifadeyle "geçmişin bilimi" olarak tanımlanmıştır. Ancak bu, eksik bir tanımdır. Fransız Annales Okulu kurucularından Marc Bloch, bu tanıma "zaman içinde insanların ilmi" şekline sokmuştur. Amerikalı tarihçi Turner ise tarihi "geçmişten bize ulaşan, günümüzde ortaya çıkan tenkitçi ve yorumcu bir anlayışla incelenen kalıntılar", Ariel ve Will Durant ise kolayca yorumlanacak bir şey olarak görmedikleri tarihi "geçmişte olan hadiseler hakkındaki belgelerin verileri" şeklinde tarif etmişlerdir (Kütükoğlu, 2014).

2.1.5. Tarih Öğretimi. Tarih eğitimi ve öğretimi sıkı sıkıya bilimsel tarihe ve tarihçiliğe bağlıdır. Okullardaki tarih öğretimine yönelik yaklaşımlar, tarih alanındaki akademik bulgu ve yönelimleri izlemiştir. Bu anlamda “tarih” ve “tarihçilik” işin temelidir. Tarih eğitimine ilişkin beklentiler, 16. yüzyıla kadar genellikle yönetici adaylarını idarecilik sanatına hazırlamakla sınırlı iken, bu dönemden sonra dini metinlerin yorumlanması ve klasik dillerin öğretilmesine materyal sağlamak da eklenmiştir. Fakat siyasal milliyetçiliğin yükselişi ile eşzamanlı olarak tarih, bir bilimsel disiplin ve bir öğretim programı olarak okul programlarına konulmaya başlanmıştır (Safran, 2008).

Eğitim tarihi incelendiği zaman, tarih öğretiminin genel amaçlarının yıldan yıla, ülkeden ülkeye değiştiği ve farklılaştığı görülmektedir. Geçen yüzyılın ikinci yarısında genel olarak tarih öğretimine yüklenen temel görev, geçmişin bilgisini, kültürünü yeni nesillere aktarmak olmuştur (Demircioğlu, 2009).

Tarih öğretiminin en önemli amaçlarından bir diğeri ise; tarihsel düşünmek anlamına gelen zihinsel alışkanlıkları öğrencilerin edinmelerini mümkün kılmaktır. Tarihsel düşünme konunun, olayların, kişilerin ve şartların bilgilerini ve olaylar arasındaki nedensel ilişkileri analiz etmeyi, sentezlemeyi ve yorumlamayı gerektirir. Tarihsel düşünme, genel olarak geçmiş anlamak için içerik, bakış açısı ve algılanan olguları yorumlamayı içeren tarihsel bilgiyi kullanma süreci olarak tanımlanabilir (Chowen, 2005, akt: Bayramoğlu 2016).

2.1.5.1. Türkiye’de Tarih Öğretimi. Eğitim tarihi incelendiğinde hedeflenen kazanımların ve amaçların zamanla değiştiği gözlenmektedir. Toplumda meydana gelen birtakım değişiklikler Sosyal Bilimler öğretiminin amaçlarının da ekonomik ve teknolojik gelişmelerin ışığı altında değiştiği görülmektedir (Köstüklü, 1998, s. 17; akt: Demircioğlu, 2006). Sosyal bilimler öğretimi hedeflerinde meydana gelen değişim, onun önemli bir disiplini olan tarihi de etkilemiş ve tarih öğretiminin hedefleri güncellenerek değiştirilmiş ve zenginleşmiştir. Tarih öğretiminin genel amaçları incelendiğinde geçtiğimiz yüzyılda meydana gelen değişimde bir dizi faktörün rol oynadığı görülür. Bu faktörlerin başında, barışın sağlanabilmesi için yapılan çalışmalar, insanlığa saygılı bireyleri yetiştirme, yurttaşlık bilincinin

oluşturulması ve uluslararası dayanışmanın geliştirilmesi gerekmektedir (Paykoç, 1991, s. 29-31; Safran ve Ata, 1996, 12-13; akt: Demircioğlu, 2006).

Türkiye’de tarih öğretimine yönelik yapılan eleştiriler ve değerlendirmeler tarih dersi müfredatının içeriğinin düzenlenmesine ve geliştirilmesine yöneliktir (Safran, 1996; Özbaran, 1992; Tunçay, 1998; akt: Oruç,). İçeriğe yönelik eleştirilerin büyük bir kısmı, tarih konularının savaşıardan oluştuğı, savaş konularına çok yer verildiğı ve bütünüyle tarihi yansıtmadığı vurgulanmaktadır (Schueddekopf, 1969; Özbaran, 1992; Tekeli, 1998; akt: Oruç,). Üçyiğit (1977) ise konu ile ilgili olarak; “Ders kitaplarında ve tarih öğretiminde savaş konularına ağırlık verilmekte ve öteki medeni faaliyet alanları, ikinci ve daha aşağı derecelerde yer alabilmektedir. Savaşların, tarihin seyri üzerinde etkileri inkâr edilemez, küçümsenmesi de doğru değildir. Savaşların insanlığın ve milletlerin hayatları üzerinde derin sosyal, kültürel vb. etkileri ve sonuçları hiç belirtmeksizin, bu olayların ayrıntılarına geniş sayfalar ayrılmaktadır.” Bu şekilde düşüncelerini belirtmektedir.

2.1.5.2. Yurt Dışında Tarih Öğretimi. Avrupa birliğinin teknolojik, ekonomik ve diğer birçok alanda gelişmiş ülkelerinden olan İngiltere, Hollanda, Avusturya ve Fransa’da tarih öğretimi, eğitim ve öğretim etkinlikleri alanında önemli bir yere sahiptir. İngiltere, Avusturya ve Hollanda’da ortaöğretim düzeyinde tarih öğretimi ayrı bir disiplin olarak öğretilirken Fransa’da coğrafyayla beraber bir bütün oluşturacak şekilde öğretilmektedir (Carpentier ve Dessieux, 2003; akt: Demircioğlu, 2006).

Bazı Avrupa ülkelerinde tarih öğretiminin genel amaçları şu şekildedir:

Avusturya, kendi tarihi ile birlikte dünya tarihine ve Avrupa tarihine müfredatında yer vererek derin bir bilgi elde etmeyi hedeflemektedir. Tarihi bilgiyi arttırma, geliştirme ve sağlamlaştırma hedefleri arasındadır. Tarih eğitimi ile tarihe ve tarihsel konulara eleştirel bir bakış açısı geliştirebilme ve problem çözme yeteneğini arttırabilme, Demokrasi ve hukuk kuralları hakkında derinlemesine bilgi elde etme, özgürlük, adalet, özgürlük, iletişime açık olma, açık fikirlilik, insani değerleri anlama, önyargıları tespit edebilme ve zamanla bu öne yargılardan sıyrılma amaçlanmaktadır. Toplumun, Avusturya’nın, Avrupa ve Dünyanın sosyal problemleriyle ilgilenme, kaynakların yorumlanması ve seçiminde eleştirel olabilme de tarih eğitimi ile

amaçlananlar arasındadır (Edel ve Stotzka, 2003. akt; Demircioğlu, 2006) Fransa’da ise tarih öğretimi ile amaçlanan; günümüz problemlerine farkındalık yaratma, zihni geliştirme, kültür ve mirası aktarma, vatandaşlık sorumluluklarının bilincinde olmaktır. Çağdaş dünyayı anlayabilme, öğrencilere tarih ve coğrafya bilgisi aktarmak ve bu bilginin öğrenilmesini sağlamak, toplumda kendi yerlerini bulabilme becerisi kazandırmak, zihinsel olgunluğu sağlayarak geliştirmek ve analitik metotları elde etmek amaçlarındandır (Carpentier ve Dessieux, 2003. akt: Demircioğlu, 2006).

Hollanda da tarih öğretimi ile amaçlanan; zaman içinde değişim ve farklı alanlarda düşünebilme yeteneği evrensel, Avrupa, ulusal, bölgesel problemler ve eğilimleri anlama hedeflenmektedir. Ayrıca, figürler ve tarihsel yapılarla ilgili beceri, bilgi, anlayış kazanma Hollanda’daki modern politik sistemin gelişimiyle ilgili bilgi, anlama, güncel problemlerle ilgili olaylar beceri ve modern politik sistemin nasıl işlediği ve toplumla birbirini nasıl etkilediğini görme de hedefler arasındadır. Hollanda da politik sistem ve geçmişin ürünü olan konu ve olaylara yönelik öğrenciye bir bakış açısı kazandırma da hedeflenmektedir. Bunu yanı sıra sosyal problemler ve konularla ilgili kendinin ve diğerlerinin değerlerini tanıma ve değerlendirme hedeflenmektedir. Bu hedefler doğrultusunda basit bir araştırma yapabilme yeteneği kazandırarak tarih öğretimi ile amaçlanmıştır (Leeuw-Roord ve Veldhuis-Meester 2003, akt; Demircioğlu, 2006).

İngiltere’de, Erken Ortaçağdan 20. Yüzyılın yarısına kadar Birleşik Krallığın kültürel, ekonomik, toplumsal ve politik yönünü öğrenme Avrupa ve Avrupa dışı tarihi öğrenme, tarih öğretimi ile hedeflenmekteydi. Farklı devir ve dönemlerde tarihsel olaylar ve değişimler arasında ilişki kurma, Tarihsel bilgiyi ve bilgi kaynaklarını değerlendirmek için kullanma, Tarihsel olayları ve gelişmeleri hikâyelendirme, açıklama ve betimleme hedefler arasındadır. İngiliz tarihi hakkında, Avrupa ve Dünya ile bağlantılı olarak derinlemesine bilgilendirme günümüzü geçmişin ışığı altında anlayabilme, geçmişe karşı ilgi uyandırma, öğrencilerin kimlik gelişimlerine yardım etme amaçlanmaktadır. Ortak mirası ve kültürel geçmişini anlamaya yardım etme, modern dünyada diğer ülkeleri ve diğer kültürleri bilmesi ve anlamasına yardım etme, disiplinli çalışmayla zihni eğitime müfredatın diğer alanlarını zenginleştirme, Tarihçilerin kullandığı yöntemleri öğrenciye tanıtmak, öğrencileri yaşama hazırlama

tarih öğretimi ile hedeflenmiştir (McLaughlin ve Sinclair, 2003, s. 237; Haydn, Arthur ve Hunt, 1997, akt; Demircioğlu, 2006).

Fransa, İngiltere, Hollanda ve Avusturya’da tarih öğretiminin genel hedeflerinin ortak yönleri, aşağıdaki gibi özetlenebilir (Leeuw-Roord ve VeldhuisMeester, 2003; Edel ve Stotzka, 2003; Carpentier ve Dessieux, 2003; McLaughlin ve Sinclair, 2003; akt; Demircioğlu, 2006):

Tarihi Bilgi ve Kültür Aktarımıyla İlgili Genel Amaçlar:

- Kültür ve mirası aktarma
- Ulus, Avrupa ve dünya tarihi konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi
- Ortak mirası ve kültürel geçmişi anlama

Etkili Vatandaşlıkla İlgili Genel Amaçlar:

- Çağdaş dünyayı anlayabilme
- Öğrencilere toplumda kendi yerini bulabilme becerisi kazandırma
- Demokrasi ve hukuk kuralları hakkında bilgi edinme
- Kendi ülkesinin, Avrupa’nın ve dünyanın sosyal problemleriyle ilgilenme ve bunları çözebilme
- Barış, özgürlük, hoşgörü, iletişime açık olma, tolerans vb. özellikleri geliştirebilme
- Öğrencileri yetişkin yaşama hazırlama
- Öğrencilerin kimlik gelişimlerine yardım etme

Bilgiyi Düzenlemeye, Kullanmaya ve Üretmeye Dönük Becerilerle İlgili Genel Amaçlar:

- Basit düzeyde araştırmalar yapabilme
- Analitik düşünebilme
- Zihinsel olgunluğu sağlama ve zihni eğitme
- Eleştirel olabilme
- Problem çözebilme
- Önyargıları tespit edebilme ve yenebilme
- Tarihsel bilgiyi kritik edebilme
- Tarih, coğrafya ve sosyal bilimler öğretiminden doğan problemleri tanıma ve çözmeye çalışma
- Tarihçilerin kullandığı metodolojiyi öğrenebilme

2.1.6. Algı Kavramı. Dış dünyamızdaki soyut/somut nesnelere ilişkin olarak aldığımız duyumsal (sensible) bilgi (information) algılamadır. İnsanın dış dünyadaki soyut/somut nesnelerle ilişki kurması, bunlar hakkında birtakım yargılarda bulunması, bu nesnelere ilişkin belli bir davranış ortaya koyması, bu nesneleri algılaması ile başlar (İnceoğlu 2010). Dökmen (1994) algıyı, “duyu organlarından beyne ulaşan verilerin örgütlenmesi, yorumlanması ve anlamlandırılması süreci” olarak ifade etmiştir. Aydınli (1992) ise algıyı, “çevreden gelen uyarıcıların duyu organları yoluyla kavranılıp anlaşılması” olarak tanımlanmaktadır (akt, Çağlayan, 2014).

Algı, insanın çevresiyle olan iletişim sürecinin temelini oluşturur. Algı; “Bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma, idrak (ruh bilimi)” tir. Nesnel dünya duyular sayesinde öznel bilince aktarılmaktadır. “Algı, dış dünyanın duyumlarla gelen imgesinin bilinçte gerçekleşen tasarımıdır.” (Hançerlioglu, 2000; akt, Çağlayan, 2014).

2.1.7. Savaş Kavramı. Savaş, insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Araştırmalara göre yaklaşık 6.000 yıldan beri insanlar örgütlenmiş biçimde birbirleriyle savaşmaktadır (Daver, 1991: 180). Savaş, sebepleri, çıkışı, uygulanışı, bitişi ve sonuçlarıyla birlikte ele alınması gereken karmaşık bir oluşumu belirleyen, geniş kapsamlı bir olgu olduğu için tek ve kesin bir tarifi yapılamaz (Oruç, 2006). “Devletler veya devlet grupları tarafından, millî güç unsurlarının tamamının ya da bir kısmının kullanılması suretiyle icra edilen ve taraflarca savaş niteliği kabul edilen, kuvvet kullanılmasını içeren, düşmanca niyet veya eylem” olarak tanımlamak mümkündür” (Varlık, 2013: 114). Savaş en basit tanımı ile toplu ve örgütlü bir şiddettir (Aktaş, 2013: 70). Savaşın nedenleri tarafların çıkarlarına göre çok farklılık arz etmektedir. Savaşın nedenine yönelik Mustafa Kemal Atatürk; barışı tehdit eden ve savaşları davet eden en büyük nedenlerin, kaynakları yetersiz, aç, fakir ulusların varlığından, sömürge siyaseti güden açgözlü devletlerin hırslı tutumundan ve okulda daha küçük yaşlardan itibaren başka uluslara karşı kini, hıncı ve nefreti aşılayan eğitim sisteminden kaynaklandığını ifade etmektedir (Daver, 1991).

“Bir zamanlar savaşın zararı okun nereye kadar uçacağına, bir Roma lejyonunun nereye kadar yürüyeceğine ya da bir Viking gemisinin nereye kadar yelken

açabileceğine bağlıydı. Uygarlığın gelişmesiyle birlikte savaş da globalleşmiş ve etkilerinin sınırı kalmamıştır” (Sander, 1989).

2.2.İlgili Araştırmalar

Bayramoğlu (2016), “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Tarih Konularının Tarihsel Düşünme Becerileri Açısından Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında; 2013-2014 eğitim öğretim yılında, bir devlet okulunda 5 gönüllü Sosyal Bilgiler öğretmeni ve üç sınıftan akademik gelişim düzeyleri ölçüt alınarak her düzeyi temsil edecek şekilde seçilen, toplam 18 öğrenci ile bireysel görüşme yapmıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerin tarih konularına ilgili oldukları ancak tarih dersi öğreniminde analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey bilişsel basamakları işe koşamadıkları genelde bilgi ve kavrama düzeyinde kaldıkları görülmüştür.

Altun (2014), “İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Tarih Kavramına İlişkin Algılarının Yörüngesi” adlı çalışmasını; Bursa’nın Doğancılar İlk ve Orta Okulu, Atatürk İlk ve Orta Okulu, Mehmet Akif İlk ve Orta Okulu’nda öğrenim gören 712 öğrenci üzerinde anket ve görüşme uygulaması yaparak yürütmüştür. Çalışmasında, 1. sınıflardan 100, 2. sınıflardan 93, 3. Sınıflardan 95, 4. sınıflardan 94, 5. sınıflardan 86, 6. sınıflardan 90, 7. sınıflardan 85 ve 8. sınıflardan da 69 olmak üzere toplam 712 öğrencinin görüşünü almıştır. Araştırmada verilerin analizi süreci de bizzat araştırmacı tarafından nitel araştırma programlarından biri olan “NVivo 10” paket programının deneme sürümünden yararlanılarak yürütmüştür. Microsoft Word programının grafik özelliğinden yararlanılarak tarih kavramına ilişkin algının yörüngesi ortaya konulmaya çalışmıştır. Çalışmadaki en önemli sonuç, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin tarih algılarının yörüngesini ortaya koyan üç farklı eğilimin tespit edilmiş olmasıdır. Bunlar sırasıyla tarihin “zaman” olarak, “geçmiş” olarak ve “güncel bir faaliyet” olarak algılanması şeklinde ifade edilmiştir.

Dönmez (2014), “Ortaokul Öğrencilerinin Tarih Algısı” isimli çalışmasında; ortaokul öğrencilerinin tarih algılarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada gelişim araştırması yöntemlerinden kesitsel desen kullanmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik kullanmıştır. Çalışma grubunda toplam 215 ortaokul öğrencisi yer almaktadır. Araştırmanın verileri 2013 yılının Aralık ayında toplanmıştır. Veriler açık uçlu bir sorunun yer aldığı

görüşme formu ile yazılı olarak toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik ve betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre çalışma grubunda yer alan öğrencilerin tarih algıları; “geçmişteki olaylar”, “takvimsel zaman”, “tarihi eserler” ve “kültürel öğeler” olarak ortaya çıkmıştır. Genel olarak öğrencilerin tarihi sadece geçmişteki savaşlar, antlaşmalar ve barışlar gibi siyasi olaylar olarak değil aynı zamanda icatlar, keşifler ve göçler gibi sosyal tarih konuları olarak da algıladıkları görülmüştür. Bunun yanında öğrencilerin, tarihi, arkeolojik kalıntılar, tarihi ve kültürel objeler, tarihi binalar, kutlamalar, törenler, ritüeller gibi yaşayan tarihi ve kültürel öğeler olarak da algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Evkuran (2007), “Zaman, Bilinç ve Tarih Algısı Üzerine Teolojik Açıdan Bir İnceleme” isimli çalışmasında; Tarih algısının zaman, mekân ve bilinç ilişkisinin karmaşık bir sonucu olduğu görüşündedir. Tarihin, insanın geçmişi öğrenme arzusuyla sınırlı olmadığını dile getirirken, Tarihin, şimdiki zamanı ve geleceği de içine alan değer yüklü bir alan olduğunu savunmaktadır. Evkuran’a göre; ideolojiler ve dinler, tarihe yakın bir ilgi duyagelmişlerdir. Tarih algısı teolojinin yarattığı etkiyle birlikte ele alınmalıdır. Çalışmasını, tarih sorununu teolojik açıdan tartışarak ve İslâm teolojisi çerçevesinde önerilerde bulunarak sonlandırmıştır.

Aslan (2006), “Neden Tarih Öğretiyoruz?” adlı çalışmasında; “Tarih eğitiminin amaçlarının, her dönemin koşulları ve gerekleri doğrultusunda yeniden belirlenmesi gerekir. Bu yeniden tanımlama girişimleri evrensel yaklaşımlar, genelde eğitim, özelde tarih eğitimi ve tarih yazıcılığı alanındaki gelişmeler ışığında ve bunlarla uyum içerisinde biçimlendirilmelidir. Kuşkusuz tarih eğitimi için belirlenmiş olan amaçların gerçekleştirilmesi, ancak bu amaçlar üzerine inşa edilmiş tarih öğretim programları, ders kitapları, öğretim araç yöntem ve yaklaşımları ile mümkün olabilir” sonucuna ulaşmıştır.

Oruç (2002), “İlköğretim Okulu İkinci Kademedeki Görev Yapan Tarih Öğretmenlerinin Savaş Konularının Öğretimine İlişkin Tutumları” isimli bir çalışma yapmıştır. Çalışmasında; Öğretmenlerin savaş konularının öğretimine ilişkin tutumları nelerdir ve bu tutumlar değişmekte midir? Sorularına, Ankara ili sınırları içinde ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan 96 tarih öğretmenine uyguladığı beşli likert tipi ölçekle cevap aramıştır. Araştırma sonucunda; ‘Öğretmenlerin, savaşların öğretimi öğrencilerin analitik düşünme becerisini geliştirir’ ifadesine verdikleri cevaplar

arasında, cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark tespit etmiştir. Ayrıca; öğretmenlerin, “Savaşlar tarihin kaçınılmaz olgularıdır.’, “Savaşlar mutlaka öğretilmelidir.’, ‘Öğrencilere savaşları öğretmek, onları diğer milletlere düşman etmek anlamına gelmez.’ ifadelerine verdikleri cevaplar arasında kıdemlerine göre anlamlı bir fark tespit etmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi alt bölümleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Ortaokul Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan Tarih ünitelerindeki savaş konularının, öğrencilerin Tarih algısı üzerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarından biridir (Karasar, 1991). Kaptan (1993)'e göre; araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde, olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Var olan durum, olay ya da olgular üzerinde herhangi bir değişiklik yapmadan olduğu gibi ele alınması durumudur. Bu çalışmada ise araştırma grubunun ankete ilişkin görüşleri var olduğu şekliyle ele alınmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 Eğitim Öğretim yılında Burdur il merkezi Orta Okullarında (Hüsnü Bayer Orta Okulu, Türkiye Yardım Sevenler Derneği Orta Okulu) öğrenim gören 5, 6 ve 7. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcıların okullara göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı

Okullar	Hüsnü Bayer Orta Okulu	Türkiye Yardım Sevenler Derneği Orta Okulu	Toplam
f	112	48	160
%	70	30	100

Tablo 1’de de görüldüğü gibi, Hüsnü Bayer Orta Okulu’ndan 112 öğrenci, Türkiye Yardım Sevenler Derneği Orta Okulu’ndan 48 öğrenci olmak üzere toplam 160 öğrenci araştırmaya katılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu”, “Tutum Ölçeği” ve Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitelerinde yer alan konulara yönelik öğrenci görüşlerinin yer aldığı form aracılığıyla toplanmıştır. Kişisel bilgi formu, araştırma grubunun bazı kişisel bilgilerini (cinsiyet, anne-baba eğitim durumu vb.) belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Sosyal Bilgiler dersi Tarih Ünitelerine yönelik Tutum Ölçeği ise; araştırmacı geliştirilmiş, geçerlik ve güvenilirliği sağlanmış olan 5’li likert tipi bir ölçektir. Geliştirilen maddeler eğitim bilimleri ve ölçme ve değerlendirme alanında uzman olan akademisyenlerin görüşüne sunulularak, amaca uygunluk, anlaşılabilirlik ve madde yapısı açılarından incelenmesinin ardından, görüş ve önerilerin bildirilmesi sağlanmıştır. Bu ölçek ile öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi Tarih Ünitelerine ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Beşli Likert tipi ölçeğin Seçenekleri ve puanlaması; Tamamen Katılıyorum 1, Katılıyorum 2, Kararsızım 3, Katılmıyorum 4, Hiç Katılmıyorum 5 şeklindedir. Olumsuz ifadeyi veya olumsuz yönde fikir içeren maddelerde puanlama ters yönde işleyecek şekilde 5, 4, 3, 2, 1 olarak yapılmıştır.

Sosyal Bilgiler dersi Tarih Ünitelerine yönelik Tutum Ölçeğinin pilot uygulaması yapılmak üzere 28 maddelik bir araç hazırlanmıştır. Bu araç 160 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Uygulama sonucu elde edilen veriler doğrultusunda güvenirlik testi yapılmış, yapılan test sonucu güvenirliği düşüren üç madde tespit edilip testten çıkarılmıştır. Sonuçta dört boyuttan ve 25 maddeden oluşan bir ölçek meydana getirilmiştir. Yapılan güvenirlik analizinde ölçeğin Cronbach alpha değerinin (α) .70 olduğu belirlenmiştir. Bu da istatistiksel olarak kabul edilebilir bir değerdir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında cevapları aranan alt problemlere yönelik ölçek ile toplanan verilerin gerekli istatistiksel analizleri SPSS 17.0 (Statistical Packet for Social Sciences) programından yararlanılarak yapılmıştır.

Alt problemlere göre araştırma grubunun Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitelerine ilişkin görüşlerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek amacıyla;

Üçüncü (Cinsiyete bağlı olarak öğrencilerin Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisinde anlamlı bir farklılık var mıdır?)

Dokuzuncu (Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “ailede devamlı bakıma muhtaç veya engelli birinin varlığı” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?)

Onuncu (Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “Anne, baba ve kardeşlerinin dışında aile büyüklerinden herhangi birinin aynı evde yaşama” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?) alt probleme ilişkin t testi kullanılmıştır.

Diğer alt problemlerde ise çoklu varyans analizi ANOVA kullanılmıştır. Yapılan analizlerde anlamlılık değeri, ($p < .05$) olarak alınmıştır. Ayrıca ölçekte beşli derecelendirme kullanıldığından aralık katsayıları, tamamen katılıyorum (1.00-1.80), katılıyorum (1.81-2.60), kararsızım (2.61-3.40), katılmıyorum (3.41-4.20), hiç katılmıyorum (4.21-5.00) olarak belirlenmiş ve aritmetik ortalama ile ilgili yorumlarda söz konusu derecelendirme dikkate alınmıştır. Anketin uygulanması sonucu elde edilen veriler, amaca uygun olarak bilgisayar ortamında analiz edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda sunulmuştur.

4.1. Sınıf Kademesine İlişkin Bulgular

Tablo 2.

Sınıf Kademesi Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı

Kademe	f	%
5. Sınıf	55	34.4
6. Sınıf	61	38.1
7. Sınıf	44	27.5
Toplam	160	100

Tablo 2’de de görüleceği üzere araştırma kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören araştırma grubunun sınıf kademesine göre dağılımı üç grupta incelenmiştir. Buna göre ilk grupta yer alan 5. Sınıf örneklem grubunun %34.4’üne (55 kişi) tekabül etmekteyken, ikinci grup olan 6. Sınıf %38.1’ine (61 kişi) ve üçüncü grup olan 7. Sınıf ise %27.5’ine (44 kişi) denk gelmektedir.

Tablo 3.

Sınıf Kademesi Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu (ANOVA)

Maddeler	Sınıf Kademesi	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P
8-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.	5. Sınıf	55	2.31	1.31	0.17	2.37	0.09
	6. Sınıf	61	2.80	1.27	0.16		
	7. Sınıf	44	2.70	1.19	0.18		
9-Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.	5. Sınıf	55	3.73	1.44	0.19	0.03	0.96
	6. Sınıf	61	3.79	1.43	0.18		
	7. Sınıf	44	3.73	1.24	0.18		
10-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.	5. Sınıf	55	3.60	1.43	0.19	0.51	0.60
	6. Sınıf	61	3.67	1.30	0.16		
	7. Sınıf	44	3.41	1.24	0.18		
11-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.	5. Sınıf	55	3.73	1.36	0.18	1.78	0.17
	6. Sınıf	61	4.10	1.24	0.16		
	7. Sınıf	44	4.14	1.02	0.15		
12-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...	5. Sınıf	55	3.29	1.42	0.19	1.98	0.14
	6. Sınıf	61	2.85	1.31	0.16		
	7. Sınıf	44	3.32	1.45	0.22		
13-Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.	5. Sınıf	55	3.80	1.23	0.16	3.42	0.03*
	6. Sınıf	61	3.56	1.27	0.16		
	7. Sınıf	44	3.14	1.26	0.19		
14-Keşke Soysal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...	5. Sınıf	55	3.80	1.32	0.17	0.13	0.87
	6. Sınıf	61	3.85	1.16	0.14		
	7. Sınıf	44	3.73	1.22	0.18		
15-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.	5. Sınıf	55	2.53	1.51	0.20	1.45	0.23
	6. Sınıf	61	2.48	1.19	0.15		
	7. Sınıf	44	2.89	1.10	0.16		

Maddeler	Sınıf Kademesi	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P
19-Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitesi sevdiğim konular arasındadır.	5. Sınıf	55	2.20	1.28	0.17		
	6. Sınıf	61	2.21	1.15	0.14	2.62	0.23
	7. Sınıf	44	2.70	1.25	0.18		
20-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.	5. Sınıf	55	2.42	1.43	0.19		
	6. Sınıf	61	2.61	1.35	0.17	9.16	0.00*
	7. Sınıf	44	3.52	1.21	0.18		
21-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.	5. Sınıf	55	2.05	1.42	0.19		
	6. Sınıf	61	1.85	1.09	0.14	1.51	0.22
	7. Sınıf	44	2.30	1.35	0.20		
22-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.	5. Sınıf	55	2.64	1.28	0.17		
	6. Sınıf	61	3.13	1.37	0.17	2.20	0.11
	7. Sınıf	44	3.02	1.26	0.19		
23-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.	5. Sınıf	55	3.35	1.43	0.19		
	6. Sınıf	61	3.05	1.27	0.16	0.80	0.44
	7. Sınıf	44	3.07	1.40	0.21		
24-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları ile ilgili sorularda asla iyi bir not alamam.	5. Sınıf	55	3.47	1.39	0.18		
	6. Sınıf	61	3.57	1.16	0.14	0.23	0.79
	7. Sınıf	44	3.41	1.16	0.17		
25-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim.	5. Sınıf	55	3.67	1.47	0.19		
	6. Sınıf	61	4.00	1.11	0.14	1.52	0.22
	7. Sınıf	44	3.61	1.12	3.89		
26-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.	5. Sınıf	55	3.84	1.37	0.18		
	6. Sınıf	61	4.20	1.12	0.14	1.48	0.23
	7. Sınıf	44	3.89	1.12	0.17		
27-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.	5. Sınıf	55	3.60	1.46	0.19		
	6. Sınıf	61	3.61	1.24	0.15	0.40	0.66
	7. Sınıf	44	3.39	1.40	0.21		

Maddeler	Sınıf Kademesi	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P
28- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu savaşlardır.	5. Sınıf	55	2.75	1.45	0.19	1.30	0.27
	6. Sınıf	61	2.39	1.18	0.15		
	7. Sınıf	44	2.75	1.41	0.21		
29- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşlardır.	5. Sınıf	55	3.27	1.44	0.19	0.22	0.80
	6. Sınıf	61	3.41	1.58	0.20		
	7. Sınıf	44	3.23	1.41	0.21		
30- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.	5. Sınıf	55	2.87	1.29	0.17	0,50	0.60
	6. Sınıf	61	2.85	1.30	0.16		
	7. Sınıf	44	2.64	1.20	0.18		
31- Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.	5. Sınıf	55	3.36	1.33	0.18	1.91	0.15
	6. Sınıf	61	3.85	1.30	0.16		
	7. Sınıf	44	3.57	1.43	0.21		
32- Tarih savaşlardan ibarettir.	5. Sınıf	55	2.82	1.50	0.20	0.70	0.49
	6. Sınıf	61	3.07	1.42	0.18		
	7. Sınıf	44	3.14	1.35	0.20		
33- Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende “Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur” izlenimini uyandırıyor.	5. Sınıf	55	3.02	1.45	0.19	1.45	0.23
	6. Sınıf	61	3.44	1.21	0.15		
	7. Sınıf	44	3.25	1.34	0.20		
34- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.	5. Sınıf	55	3.55	1.38	0.18	1.39	0.25
	6. Sınıf	61	3.90	1.30	0.16		
	7. Sınıf	44	3.52	1.37	0.20		
35- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.	5. Sınıf	55	3.29	1.57	0.21	1.17	0.31
	6. Sınıf	61	3.66	1.38	0.17		
	7. Sınıf	44	3.30	1.39	0.21		

***p<.05**

Tablo 3 e göre sınıf kademesi değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında; “Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.” (p=.03) maddesinde araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun

aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılım oranı 6. ve 7. sınıflara göre 5. sınıflarda ($\bar{X}=3.80$) daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.” ($p=.00$) yargılarında araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılım oranı 5. ve 6. sınıflara göre 7. sınıflarda ($\bar{X}=3.52$) daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

Madde 9’da, “Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.” ifadesine 5. Sınıflar; ($\bar{X}=3.73$) “Katılmıyorum”. 6. Sınıflar ($\bar{X}=3.79$) “Katılmıyorum”. 7. Sınıflar; ($\bar{X}=3.73$) “Katılmıyorum”. Düzeyinde yanıt vermişlerdir. 5., 6. ve 7. Sınıflar arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p=.96$). Çıkan ortalamaları gözden geçirecek olursak; 5., 6. ve 7. Sınıfların Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret etmedikleri sonucuna ulaşılmaktadır.

Madde 32’de, “Tarih savaşlardan ibarettir.” ifadesine 5. Sınıfta eğitim gören araştırma grubu; ($\bar{X}=2.82$) “Kararsızım” düzeyinde yanıt verirken, 6. Sınıfta eğitim gören araştırma grubu ($\bar{X}=3.07$) “Kararsızım” düzeyinde yanıt vermiştir. 7. Sınıfta öğrenim gören araştırma grubu ise; ($\bar{X}=3.14$) “Kararsızım” düzeyinde yanıt vermiştir. Elde edilen veriler sonucuna göre 5., 6. ve 7. sınıflar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Sonuç olarak çıkan ($p=.49$) değerine göre; 5., 6. ve 7. Sınıfların, Tarihin savaşlardan ibaret olup olmadığı konusunda kararsız oldukları sonucuna ulaşılmaktadır (Tablo 3).

Madde 34’te, “Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.” ifadesine 5. Sınıflar; ($\bar{X}=3.55$) “Katılmıyorum”. 6. Sınıflar ($\bar{X}=3.90$) “Katılmıyorum”. 7. Sınıflar; ($\bar{X}=3.52$) “Katılmıyorum”. Düzeyinde yanıt vermişlerdir. 5., 6. ve 7. Sınıflar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. ($p=.25$) Çıkan ortalamaları gözden geçirecek olursak; 5., 6. ve 7. Sınıfların, Tarih dersinde anlatılan savaş konularının, tarih dersine olan tutumunu etkilemediği sonucuna ulaşılmaktadır (Tablo 3).

4.2. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 4.

Cinsiyet Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	86	53.8
Kız	74	46.3
Toplam	160	100

Tablo 4 de göre araştırma kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre dağılımı verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %53.8'ini (86 kişi) erkekler oluştururken, %46.3'ünü (74 kişi) kızlar oluşturmaktadır.

Tablo 5.

Cinsiyet Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu (t Testi)

Maddeler	Araştırma Grubu	N	$\bar{X}$	SD	SE	T	P
8-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.	Erkek	86	2.69	1.31	0.14	0.85	0.39
	Kız	74	2.51	1.24	0.14		
9-Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.	Erkek	86	3.51	1.49	0.16	2.42	0.16
	Kız	74	4.03	1.19	0.13		
10-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.	Erkek	86	3.33	1.46	0.15	2.66	0.00*
	Kız	74	3.86	1.08	0.12		
11-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.	Erkek	86	3.65	1.43	0.15	3.92	0.00*
	Kız	74	4.36	0.82	0.09		
12-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...	Erkek	86	2.77	1.44	0.15	3.67	0.00*
	Kız	74	3.55	1.22	0.14		
13-Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.	Erkek	86	3.36	1.40	0.15	1.76	0.07
	Kız	74	3.72	1.09	0.12		
14-Keşke Soysal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...	Erkek	86	3.57	1.36	0.14	2.65	0.00*
	Kız	74	4.07	0.99	0.11		

Maddeler	Araştırma Grubu	N	$\bar{X}$	SD	SE	T	P
15-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.	Erkek	86	2.50	1.30	0.14	1.12	0.26
	Kız	74	2.73	1.27	0.14		
19-Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitesi sevdiğim konular arasındadır.	Erkek	86	2.38	1.29	0.14	0.43	0.66
	Kız	74	2.30	1.17	0.13		
20-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.	Erkek	86	2.85	1.43	0.15	0.53	0.59
	Kız	74	2.73	1.39	0.16		
21-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.	Erkek	86	2.31	1.40	0.15	2.98	0.00*
	Kız	74	1.73	1.06	0.12		
22-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.	Erkek	86	2.94	1.35	0.14	0.10	0.91
	Kız	74	2.92	1.29	0.15		
23-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.	Erkek	86	3.02	1.35	0.14	1.33	0.18
	Kız	74	3.31	1.36	0.15		
24-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları ile ilgili sorularda asla iyi bir not alamam.	Erkek	86	3.31	1.33	0.14	1.98	0.38
	Kız	74	3.70	1.10	0.12		
25-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim.	Erkek	86	3.70	1.29	0.13	0.90	0.36
	Kız	74	3.88	1.21	0.14		
26-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.	Erkek	86	3.71	1.30	0.14	3.20	0.00*
	Kız	74	4.31	1.01	0.11		
27-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.	Erkek	86	3.35	1.49	0.16	2.01	0.04*
	Kız	74	3.77	1.15	0.13		
28- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu savaşlardır.	Erkek	86	2.45	1.36	0.14	1.61	0.10
	Kız	74	2.80	1.32	0.15		

Maddeler	Araştırma Grubu	N	$\bar{X}$	SD	SE	T	P
29- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşlardır.	Erkek	86	3.22	1.56	0.16	0.84	0.40
	Kız	74	3.42	1.38	0.16		
30- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.	Erkek	86	3.01	1.35	0.14	2.30	0.02*
	Kız	74	2.55	1.12	0.13		
31- Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.	Erkek	86	3.48	1.46	0.15	1.31	0.18
	Kız	74	3.76	1.22	0.14		
32- Tarih savaşlardan ibarettir.	Erkek	86	2.94	1.41	0.15	0.55	0.58
	Kız	74	3.07	1.45	0.16		
33- Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende “Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur” izlenimini uyandırıyor.	Erkek	86	3.20	1.43	0.15	0.46	0.64
	Kız	74	3.30	1.23	0.14		
34- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.	Erkek	86	3.48	1.43	0.15	2.04	0.04*
	Kız	74	3.91	1.21	0.14		
35- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.	Erkek	86	3.21	1.47	0.15	2.10	0.03*
	Kız	74	3.69	1.40	0.16		

***p<.05**

Tablo 5 de cinsiyet değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında; “Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.” Maddesinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p=.00$). Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.” Maddesinde kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p=.00$). Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...” ($p=.00$) maddesinde anlamlı farklılık olmasından dolayı araştırma grubunun katılım ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek

düzeyde olduğu görülmektedir. “Keşke Soysal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...” (p=.00) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.” (p=.00) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında erkeklerin kızlara göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.” (p=.00) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.” (p=.04) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.” (p=.02) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında erkeklerin kızlara göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.” (p=.04) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.” (p=.03) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. (Tablo 5).

Madde 31’de “Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.” Önermesine, kız ($\bar{X}$ =3.76) ve erkek ($\bar{X}$ =3.48) araştırma grubu “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Araştırma grubunun katılım ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Yapılan t testi sonucunda araştırma grubu görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir ($t=1.31$, $p=.18$) (Tablo 5).

“Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.” (Madde 30) Önermesine yönelik yapılan t testi sonucuna göre kız araştırma grubu ($\bar{X}=3.01$) “Kararsızım” düzeyinde görüş belirtirken, erkek araştırma grubu ($\bar{X}=2.55$) “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Araştırma grubu arasında, t testi sonucuna göre anlamlı düzeyde farklılık belirlenmiştir. ($t=2.30$; $p=.02$) Erkek araştırma grubunun, kız araştırma grubuna göre tarih konuları içerisinde kültürel konulardan daha çok hoşlandığı söylenebilir (Tablo 5).

“Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim” (Madde 25) Önermesine yönelik yapılan t testi sonucuna göre kız araştırma grubu ($\bar{X}=3.88$) erkek araştırma grubu ($\bar{X}=3.70$) “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Araştırma grubunun, aritmetik ortalamalarında bir fark olsa da bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($t=0.90$; $p=.36$) (Tablo 5).

4.3. Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 6.

Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı

Kişi Sayısı	f	%
2	4	2.5
3	17	10.6
4	92	57.5
5 ve Üstü	47	29.4
Toplam	160	100

Tablo 6 da araştırma kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören araştırma grubunun hanede yaşayan kişi sayısı değişkenine göre dağılımı verilmiştir. Buna göre; hanede 2 kişi yaşayanlar toplam yüzdenin %2.5 ini (4 kişi), hanede 3 kişi yaşayanlar toplam yüzdenin %10.6’sını (17 kişi), hanede 4 kişi yaşayanlar toplam yüzdenin %57.4’ünü (92 kişi), hanede 5 kişi ve üzeri yaşayanlar toplam yüzdenin %29.4’ünü (47 kişi) oluşturmaktadır.

Tablo 7.

Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu (ANOVA)

Maddeler	Hanede Yaşayan Kişi Sayısı	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
8-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.	1 Kişi	0	-	-	-	0.39	0.75
	2 Kişi	4	2.75	2.06	1.03		
	3 Kişi	17	2.47	0.94	0.22		
	4 Kişi	92	2.54	1.22	0.12		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.77	1.43	0.20		
9-Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.	1 Kişi	0	-	-	-	1.86	0.13
	2 Kişi	4	4.50	1.00	0.50		
	3 Kişi	17	3.82	1.08	0.31		
	4 Kişi	92	3.89	1.28	0.13		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.38	1.56	0.22		
10-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.	1 Kişi	0	-	-	-	0.26	0.85
	2 Kişi	4	4.00	1.41	0.70		
	3 Kişi	17	3.65	1.32	0.32		
	4 Kişi	92	3.60	1.35	0.14		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.47	1.31	0.19		
11-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.	1 Kişi	0	-	-	-	2.07	0.10
	2 Kişi	4	4.75	0.50	0.25		
	3 Kişi	17	4.29	1.04	0.25		
	4 Kişi	92	4.05	1.19	0.12		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.66	1.37	0.20		
12-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...	1 Kişi	0	-	-	-	0.80	0.49
	2 Kişi	4	2.25	0.50	0.25		
	3 Kişi	17	3.00	1.45	0.35		
	4 Kişi	92	3.11	1.37	0.14		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.30	1.47	0.21		
13-Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.	1 Kişi	0	-	-	-	0.44	0.71
	2 Kişi	4	3.75	1.89	0.94		
	3 Kişi	17	3.29	1.21	0.21		
	4 Kişi	92	3.61	1.27	0.13		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.43	1.28	0.18		
14-Keşke Soysal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...	1 Kişi	0	-	-	-	1.93	0.12
	2 Kişi	4	3.50	1.91	0.95		
	3 Kişi	17	4.12	0.85	0.20		
	4 Kişi	92	3.92	1.16	0.12		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.47	1.38	0.20		

Maddeler	Hanede Yaşayan Kişi Sayısı	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
15-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.	1 Kişi	0	-	-	-	0.69	0.55
	2 Kişi	4	1.75	0.50	0.25		
	3 Kişi	17	2.59	0.93	0.22		
	4 Kişi	92	2.67	1.36	0.14		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.55	1.29	0.18		
19-Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitesi sevdiğim konular arasındadır.	1 Kişi	0	-	-	-	1.23	0.30
	2 Kişi	4	1.25	0.50	0.25		
	3 Kişi	17	2.18	0.88	0.21		
	4 Kişi	92	2.39	1.29	0.13		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.40	1.26	0.18		
20-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.	1 Kişi	0	-	-	-	0.29	0.82
	2 Kişi	4	2.75	1.70	0.85		
	3 Kişi	17	2.76	1.52	0.36		
	4 Kişi	92	2.72	1.36	0.14		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.96	1.48	0.21		
21-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.	1 Kişi	0	-	-	-	0.62	0.60
	2 Kişi	4	2.75	1.70	0.85		
	3 Kişi	17	2.12	1.11	0.27		
	4 Kişi	92	1.96	1.29	0.13		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.13	1.32	0.19		
22-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.	1 Kişi	0	-	-	-	0.94	0.42
	2 Kişi	4	2.00	0.81	0.40		
	3 Kişi	17	2.88	1.40	0.34		
	4 Kişi	92	3.03	1.28	0.13		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.83	1.38	0.20		
23-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.	1 Kişi	0	-	-	-	0.76	0.51
	2 Kişi	4	3.25	1.50	0.75		
	3 Kişi	17	3.12	1.36	0.33		
	4 Kişi	92	3.28	1.34	0.14		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.91	1.39	0.20		
24-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları ile ilgili sorularda asla iyi bir not alamam.	1 Kişi	0	-	-	-	1.99	0.11
	2 Kişi	4	2.75	0.95	0.47		
	3 Kişi	17	3.18	0.95	0.23		
	4 Kişi	92	3.68	1.29	0.13		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.30	1.21	0.17		
25-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim.	1 Kişi	0	-	-	-	0.81	0.48
	2 Kişi	4	4.25	0.50	0.25		
	3 Kişi	17	4.00	1.06	0.25		
	4 Kişi	92	3.83	1.29	0.13		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.57	1.28	0.18		

Maddeler	Hanede Yaşayan Kişi Sayısı	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
26-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kayıbdır.	1 Kişi	0	-	-	-	0.05	0.98
	2 Kişi	4	4.00	2.00	1.00		
	3 Kişi	17	4.06	1.05	0.26		
	4 Kişi	92	4.00	1.26	0.13		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.94	1.13	0.16		
27-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.	1 Kişi	0	-	-	-	1.12	0.34
	2 Kişi	4	4.50	1.00	0.50		
	3 Kişi	17	3.47	1.17	0.28		
	4 Kişi	92	3.62	1.40	0.14		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.34	1.34	0.19		
28- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu savaşlardır.	1 Kişi	0	-	-	-	1.58	0.19
	2 Kişi	4	2.75	2.06	1.03		
	3 Kişi	17	2.06	1.08	0.26		
	4 Kişi	92	2.58	1.28	1.13		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.87	1.46	1.21		
29- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşlardır.	1 Kişi	0	-	-	-	1.44	0.23
	2 Kişi	4	3.25	2.06	1.03		
	3 Kişi	17	3.76	1.34	0.32		
	4 Kişi	92	3.40	1.47	0.15		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.98	1.48	0.21		
30- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.	1 Kişi	0	-	-	-	0.11	0.95
	2 Kişi	4	2.50	1.73	0.86		
	3 Kişi	17	2.71	1.16	0.28		
	4 Kişi	92	2.83	1.18	0.12		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.81	1.45	0.21		
31- Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.	2 Kişi	4	4.25	1.50	0.75	0.31	0,81
	3 Kişi	17	3.65	1.57	0.38		
	4 Kişi	92	3.59	1.27	0.13		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.57	1.45	0.21		
	1 Kişi	0	-	-	-		
32- Tarih savaşlardan ibarettir.	2 Kişi	4	3.00	1.82	0.91	0.22	0.87
	3 Kişi	17	2.82	1.59	0.38		
	4 Kişi	92	3.08	1.44	0.15		
	5 ve Üstü Kişi	47	2.91	1.34	0.19		
	1 Kişi	0	-	-	-		
33- Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende ‘Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur’ izlenimini uyandırıyor.	2 Kişi	4	2.50	1.00	0.50	1.28	0.28
	3 Kişi	17	3.35	1.11	0.27		
	4 Kişi	92	3.38	1.34	0.14		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.00	1.43	0.20		
	1 Kişi	0	-	-	-		

Maddeler	Hanede Yaşayan Kişi Sayısı	N	□	Sd	Se	F	P
34- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.	1 Kişi	0	-	-	-	0.98	0.40
	2 Kişi	4	4.75	0.50	0.25		
	3 Kişi	17	3.82	1.42	0.34		
	4 Kişi	92	3.61	1.34	0.14		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.66	1.38	0.20		
35- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.	1 Kişi	0	-	-	-	1.74	0.15
	2 Kişi	4	4.25	0.50	0.25		
	3 Kişi	17	3.65	1.36	0.33		
	4 Kişi	92	3.54	1.40	0.14		
	5 ve Üstü Kişi	47	3.06	1.59	0.23		

Tablo 7 de yapılan ANOVA testi sonucu “Hanede Yaşayan Kişi Sayısına Göre” araştırma grubunun maddelere ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmiştir.

Madde 8’de, “Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.” İfadesine, Hanede Yaşayan Kişi Sayısına Göre; 2 Kişi Yaşayanlar ($\bar{x}=2.75$) “Kararsızım”, 3 Kişi Yaşayanlar ($\bar{x}=2.47$) “Katılıyorum”, 4 Kişi Yaşayanlar ($\bar{x}=2.54$) “Katılıyorum”, 5 ve Üstü Yaşayanlar ($\bar{x}=2.77$) “Kararsızım” Düzeyinde yanıt vermişlerdir. Her ne kadar aritmetik ortalamalar arasında bir fark olsa da bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p=.75$) (Tablo 7).

Madde 33’de, “Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende ‘Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur’ izlenimini uyandırıyor.” İfadesine, Hanede Yaşayan Kişi Sayısına Göre; 2 Kişi Yaşayanlar ($\bar{x}=2.50$) “Katılıyorum”, 3 Kişi Yaşayanlar ($\bar{x}=3.35$) “Kararsızım”, 4 Kişi Yaşayanlar ($\bar{x}=3.38$) “Kararsızım”, 5 ve Üstü Yaşayanlar ($\bar{x}=3.00$) “Kararsızım” Düzeyinde yanıt vermişlerdir. Araştırma grubu görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p=.28$) (Tablo 7).

Madde 31’de, “Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.” İfadesine, Hanede Yaşayan Kişi Sayısına Göre; 2 Kişi Yaşayanlar ($\bar{x}=4.25$) “Hiç Katılmıyorum”, 3 Kişi Yaşayanlar ($\bar{x}=3.65$) “Katılmıyorum”, 4 Kişi Yaşayanlar ($\bar{x}=3.59$) “Katılmıyorum”, 5 ve Üstü Yaşayanlar ($\bar{x}=3.57$) “Katılmıyorum” Düzeyinde yanıt vermişlerdir. Araştırma grubu görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p=.81$) (Tablo 7).

4.4. Babanın Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular

Tablo 8.

Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı

Baba Eğitim Durumu	f	%
İlkokul (1)	35	21.9
Ortaokul (2)	55	34.4
Lise (3)	52	32.5
Üniversite (4)	14	8.8
Lisansüstü (5)	2	1.2
Diğer (6)	2	1.2
Toplam	160	100

Tablo 8 de araştırma kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören araştırma grubunun, babanın eğitim durumu değişkenine göre dağılımı verilmiştir. Buna göre; tabloda “1” numara ile verilen ilkokul mezunu, toplam yüzdenin %21.9’unu (35 kişi) oluştururken, “2” numara ile verilen ortaokul mezunu, toplam yüzdenin %34.4’ünü (55 kişi), “3” numara ile verilen lise mezunu, toplam yüzdenin %32.5’ini (52 kişi), “4” numara ile verilen üniversite mezunu, toplam yüzdenin %8.8’ini (14 kişi), “5” numara ile verilen lisansüstü mezunu, toplam yüzdenin %1.2’sini (2 kişi), “6” numara ile verilen diğer seçeneği toplam yüzdenin %1.2’sini (2 kişi) oluşturmaktadır.

Tablo 9:

Babanın Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu (ANOVA)

Maddeler	Babanın Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
8-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.	İlkokul	35	2.60	1.19	0.20	0.67	0.64
	Ortaokul	55	2.51	1.33	0.18		
	Lise	52	2.69	1.33	0.18		
	Üniversite	14	2.57	1.08	0.29		
	Lisansüstü	2	4.00	1.41	1.00		
	Diğer	2	2.00	1.41	1.00		
9-Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.	İlkokul	35	4.00	1.28	0.21	0.45	0.81
	Ortaokul	55	3.56	1.46	0.19		
	Lise	52	3.77	1.38	0.19		
	Üniversite	14	3.71	1.49	0.39		
	Lisansüstü	2	4.00	1.41	1.00		
	Diğer	2	4.00	0.00	0.00		
10-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.	İlkokul	35	3.54	1.26	0.21	0.34	0.88
	Ortaokul	55	3.47	1.26	0.17		
	Lise	52	3.69	1.49	0.20		
	Üniversite	14	3.50	1.40	0.37		
	Lisansüstü	2	3.50	2.12	1.50		
	Diğer	2	4.50	0.7	0.50		
11-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.	İlkokul	35	4.14	1.00	0.17	0.69	0.62
	Ortaokul	55	3.78	1.32	0.17		
	Lise	52	4.00	1.37	0.190		
	Üniversite	14	4.29	0.99	0.26		
	Lisansüstü	2	4.50	0.70	0.50		
	Diğer	2	3.50	0.70	0.50		
12-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...	İlkokul	35	2.97	1.40	0.23	0.67	0.64
	Ortaokul	55	3.09	1.40	0.18		
	Lise	52	3.19	1.42	0.19		
	Üniversite	14	3.57	1.34	0.35		
	Lisansüstü	2	3.50	2.12	1.50		
	Diğer	2	2.00	0.00	0.00		
13-Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.	İlkokul	35	3.69	1.20	0.20	1.97	0.08
	Ortaokul	55	3.44	1.24	0.16		
	Lise	52	3.52	1.27	0.17		
	Üniversite	14	3.86	1.46	0.39		
	Lisansüstü	2	1.00	0.00	0.00		
	Diğer	2	3.50	0.70	0.50		

Maddeler	Babanın Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
14-Keşke Soysal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...	İlkokul	35	3.89	1.27	0.21	1.09	0.36
	Ortaokul	55	3.73	1.28	0.17		
	Lise	52	3.83	1.20	0.16		
	Üniversite	14	3.93	0.99	0.26		
	Lisansüstü	2	2.00	1.41	1.00		
	Diğer	2	4.50	0.70	0.50		
15-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.	İlkokul	35	2.60	1.24	0.21	0.55	0.73
	Ortaokul	55	2.64	1.44	0.17		
	Lise	52	2.71	1.19	0.16		
	Üniversite	14	2.36	1.27	0.34		
	Lisansüstü	2	1.50	0.70	0.50		
	Diğer	2	2.00	1.41	1.00		
19-Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitesi sevdiğim konular arasındadır.	İlkokul	35	2.31	1.38	0.23	0.60	0.70
	Ortaokul	55	2.55	1.34	0.18		
	Lise	52	2.25	1.04	0.14		
	Üniversite	14	2.00	1.21	0.33		
	Lisansüstü	2	2.50	0.70	0.50		
	Diğer	2	2.00	0.00	0.00		
20-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.	İlkokul	35	2.54	1.54	0.26	0.88	0.49
	Ortaokul	55	3.02	1.44	0.19		
	Lise	52	2.73	1.34	0.18		
	Üniversite	14	2.57	1.28	0.34		
	Lisansüstü	2	4.00	1.41	1.00		
	Diğer	2	3.00	0.00	0.00		
21-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.	İlkokul	35	2.17	1.38	0.23	2.90	0.01*
	Ortaokul	55	2.22	1.43	0.19		
	Lise	52	1.88	1.07	0.15		
	Üniversite	14	1.36	0.63	0.16		
	Lisansüstü	2	4.50	0.70	0.50		
	Diğer	2	1.50	0.70	0.50		
22-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.	İlkokul	35	2.54	1.42	0.24	1.67	0.14
	Ortaokul	55	3.20	1.31	0.17		
	Lise	52	3.00	1.28	0.17		
	Üniversite	14	2.43	1.15	0.30		
	Lisansüstü	2	3.50	0.70	0.50		
	Diğer	2	3.50	0.70	0.50		

Maddeler	Babanın Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
23-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.	İlkokul	35	2.80	1.43	0.24	1.74	0.12
	Ortaokul	55	3.44	1.30	0.17		
	Lise	52	3.08	1.34	0.18		
	Üniversite	14	3.43	1.28	0.34		
	Lisansüstü	2	1.50	0.70	0.50		
	Diğer	2	3.50	2.12	1.50		
24-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları ile ilgili sorularda asla iyi bir not alamam.	İlkokul	35	3.49	1.26	0.21	0.46	0.80
	Ortaokul	55	3.33	1.26	0.17		
	Lise	52	3.65	1.20	0.16		
	Üniversite	14	3.64	1.39	0.37		
	Lisansüstü	2	3.00	1.41	1.00		
	Diğer	2	3.50	0.70	0.50		
25-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim.	İlkokul	35	3.54	1.48	0.25	0.62	0.68
	Ortaokul	55	3.75	1.29	0.17		
	Lise	52	3.90	1.10	0.15		
	Üniversite	14	3.86	1.16	0.31		
	Lisansüstü	2	4.50	0.70	0.50		
	Diğer	2	4.50	0.70	0.50		
26-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.	İlkokul	35	4.06	1.25	0.21	0.71	0.61
	Ortaokul	55	3.93	1.26	0.17		
	Lise	52	4.12	1.04	0.14		
	Üniversite	14	3.86	1.40	0.37		
	Lisansüstü	2	3.00	2.82	2.00		
	Diğer	2	3.00	1.41	1.00		
27-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.	İlkokul	35	3.74	1.35	0.23	0.43	0.82
	Ortaokul	55	3.44	1.28	0.17		
	Lise	52	3.48	1.42	0.19		
	Üniversite	14	3.57	1.50	0.40		
	Lisansüstü	2	3.50	2.12	1.50		
	Diğer	2	4.50	0.70	0.50		
28- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu savaşlardır.	İlkokul	35	2.31	1.25	0.21	1.27	0.27
	Ortaokul	55	2.82	1.47	0.19		
	Lise	52	2.50	1.22	0.17		
	Üniversite	14	2.86	1.46	0.39		
	Lisansüstü	2	4.00	0.00	0.00		
	Diğer	2	2.00	1.41	1.00		

Maddeler	Babanın Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
29- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşlardır.	İlkokul	35	3.34	1.47	0.24	0.28	0.92
	Ortaokul	55	3.15	1.54	0.20		
	Lise	52	3.40	1.40	0.19		
	Üniversite	14	3.43	1.69	0.45		
	Lisansüstü	2	3.50	2.12	1.50		
	Diğer	2	4.00	1.41	1.00		
30- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.	İlkokul	35	2.57	1.29	0.21	0.64	0.66
	Ortaokul	55	2.89	1.38	0.18		
	Lise	52	2.75	1.20	0.16		
	Üniversite	14	3.14	1.09	0.29		
	Lisansüstü	2	2.50	0.70	0.50		
	Diğer	2	3.50	0.70	0.50		
31- Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.	İlkokul	35	3.63	1.26	0.21	0.75	0.58
	Ortaokul	55	3.82	1.34	0.18		
	Lise	52	3.33	1.45	0.20		
	Üniversite	14	3.71	1.26	0.33		
	Lisansüstü	2	3.50	2.12	1.50		
	Diğer	2	4.00	1.41	1.00		
32- Tarih savaşlardan ibarettir.	İlkokul	35	3.06	1.47	0.24	0.28	0.91
	Ortaokul	55	3.09	1.44	0.19		
	Lise	52	2.94	1.37	0.19		
	Üniversite	14	2.86	1.65	0.44		
	Lisansüstü	2	3.00	1.41	1.00		
	Diğer	2	2.00	1.41	1.00		
33- Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende “Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur” izlenimini uyandırıyor.	İlkokul	35	3.34	1.32	0.22	1.25	0.28
	Ortaokul	55	3.53	1.34	0.18		
	Lise	52	2.96	1.32	0.18		
	Üniversite	14	3.14	1.35	0.36		
	Lisansüstü	2	2.50	2.12	1.50		
	Diğer	2	2.50	0.70	0.50		
34- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.	İlkokul	35	3.69	1.45	0.24	0.43	0.82
	Ortaokul	55	3.65	1.40	0.18		
	Lise	52	3.75	1.25	0.17		
	Üniversite	14	3.29	1.43	0.38		
	Lisansüstü	2	4.00	1.41	1.00		
	Diğer	2	4.50	0.70	0.50		

Maddeler	Babanın Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
35- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.	İlkokul	35	3.83	1.36	0.23	1.44	0.21
	Ortaokul	55	3.38	1.52	0.20		
	Lise	52	3.27	1.38	0.19		
	Üniversite	14	2.93	1.63	0.43		
	Lisansüstü	2	4.50	0.70	0.50		
	Diğer	2	4.50	0.70	0.50		

***p<.05**

Tablo 9 da babanın eğitim durumu değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında; “Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.” (Madde 21) (p=.01). Maddesinde araştırma grubu görüşleri arasında ANOVA testi sonucuna göre anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Babası üniversite mezunu olan grubun, diğer gruplara göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir ($\bar{X}$ =1.36). Diğer maddelerde anlamlı ise bir farklılık belirlenmemiştir.

“Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.” (Madde 13) İfadesine; İlkokul mezunu ($\bar{X}$ =3.69) “Katılmıyorum”, Ortaokul mezunu ($\bar{X}$ =3.44) “Katılmıyorum”, Lise mezunu ($\bar{X}$ =3.52) “Katılmıyorum”, Üniversite mezunu ($\bar{X}$ =3.86) “Katılmıyorum”, Lisansüstü mezunu ($\bar{X}$ =1.00) “Tamamen Katılıyorum”, Diğer ($\bar{X}$ =3.50) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık görülmektedir. (f= ; p=.08). Baba eğitim durumu Lisansüstü mezunu olan araştırma grubu bu maddeye tamamen katılırken; baba eğitim durumu İlkokul, Ortaokul, Lise, Üniversite ve Diğer okul mezunları, 13. Maddeye “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Araştırma grubu, Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılmaması yönünde görüş belirtmişlerdir.

“Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.” (Madde 21) İfadesine; İlkokul mezunu ($\bar{X}$ =2.17) “Katılıyorum”, Ortaokul mezunu ($\bar{X}$ =2.22) “Katılıyorum”, Lise mezunu ($\bar{X}$ =1.88) “Katılıyorum”, Üniversite mezunu ($\bar{X}$ =1.36) “Tamamen Katılıyorum”, Lisansüstü mezunu ($\bar{X}$ =4.50) “Hiç Katılmıyorum”, Diğer ($\bar{X}$ =1.50) “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık görülmektedir (f= ; p=.01). Baba eğitim düzeyi lisansüstü mezunu olan grubun bu maddeye hiç katılmama durumu oldukça yüksektir.

“Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşlardır.” (Madde 29) İfadesine; İlkokul mezunu ($\bar{X}$ =3.34), Ortaokul mezunu ($\bar{X}$ =3.15), Lise mezunu ($\bar{X}$ =3.40) “Kararsızım”, Üniversite mezunu ($\bar{X}$ =3.43), Lisansüstü mezunu ($\bar{X}$ =3.50), Diğer ($\bar{X}$ =4.00) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($f=$; $p=.92$). Baba eğitim düzeyi Üniversite, Lisansüstü ve Diğer mezun olan Araştırma Grubu, “Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşlardır” önermesine katılmamaktadır.

4.5. Annenin Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular

Tablo 10.

Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı

Anne Eğitim Durumu	f	%
İlkokul (1)	50	31.3
Ortaokul (2)	60	37.5
Lise (3)	40	24.4
Üniversite (4)	8	5.0
Diğer (6)	2	0.5
Toplam	160	100

Tablo 10 da araştırma kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören araştırma grubunun, annenin eğitim durumu değişkenine göre dağılımı verilmiştir. Buna göre; tabloda “1” numara ile verilen ilkokul mezunu, toplam yüzdenin %31.3’ünü (50 kişi) oluştururken, “2” numara ile verilen ortaokul mezunu, toplam yüzdenin %37.5’ini (60 kişi), “3” numara ile verilen lise mezunu, toplam yüzdenin %24.4’ünü (40 kişi), “4” numara ile verilen üniversite mezunu, toplam yüzdenin %5.0’ını (8 kişi), “6” numara ile verilen diğer seçeneği toplam yüzdenin %0.5’ini (2 kişi) oluşturmaktadır.

Tablo 11.

Annenin Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu (ANOVA)

MADDELER	Annenin Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P
8-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.	İlkokul	50	2.50	1.29	0.18	1.26	0.28
	Ortaokul	60	2.48	1.21	0.15		
	Lise	40	2.85	1.42	0.22		
	Üniversite	8	3.13	0.64	0.22		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	1.50	0.70	0.50		
9-Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.	İlkokul	50	3.92	1.41	0.20	0.41	0.83
	Ortaokul	60	3.63	1.40	0.18		
	Lise	40	3.69	1.39	0.22		
	Üniversite	8	3.75	1.28	0.45		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	4.50	0.70	0.50		
10-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.	İlkokul	50	3.54	1.24	0.17	0.97	0.43
	Ortaokul	60	3.63	1.27	0.16		
	Lise	40	3.62	1.48	0.23		
	Üniversite	8	2.88	1.55	0.54		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	5.00	0.00	0.00		
11-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.	İlkokul	50	4.16	1.01	0.14	0.41	0.83
	Ortaokul	60	3.92	1.25	0.16		
	Lise	40	3.87	1.52	0.24		
	Üniversite	8	4.00	1.06	0.37		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	4.00	1.41	1.00		
12-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...	İlkokul	50	3.12	1.35	0.19	0.44	0.81
	Ortaokul	60	3.25	1.48	0.19		
	Lise	40	2.92	1.40	0.22		
	Üniversite	8	3.50	1.41	0.50		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	2.50	0.70	0.50		
13-Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.	İlkokul	50	3.66	1.09	0.15	0.45	0.81
	Ortaokul	60	3.57	1.19	0.15		
	Lise	40	3.31	1.47	0.23		
	Üniversite	8	3.38	1.99	0.70		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	4.00	1.41	1.00		

MADDELER	Annenin Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P
14-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...	İlkokul	50	3.96	1.22	0.17	1.38	0.23
	Ortaokul	60	3.82	1.17	0.15		
	Lise	40	3.69	1.32	0.21		
	Üniversite	8	3.00	1.19	0.42		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	5.00	0.00	0.00		
15-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.	İlkokul	50	2.58	1.26	0.17	0.62	0.68
	Ortaokul	60	2.70	1.28	0.16		
	Lise	40	2.51	1.37	0.22		
	Üniversite	8	2.63	1.40	0.49		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	1.50	0.70	0.50		
19-Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitesi sevdiğim konular arasındadır.	İlkokul	50	2.28	1.27	0.18	0.98	0.42
	Ortaokul	60	2.45	1.19	0.15		
	Lise	40	2.15	1.18	0.18		
	Üniversite	8	3.00	1.60	0.56		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	1.50	0.70	0.50		
20-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.	İlkokul	50	2.76	1.51	0.21	0.51	0.76
	Ortaokul	60	2.93	1.42	0.18		
	Lise	40	2.62	1.26	0.20		
	Üniversite	8	2.88	1.55	0.54		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	2.00	1.41	1.00		
21-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.	İlkokul	50	2.16	1.39	0.19	0.48	0.78
	Ortaokul	60	2.00	1.20	0.15		
	Lise	40	1.97	1.26	0.20		
	Üniversite	8	2.13	1.64	0.58		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	1.00	0.00	0.00		
22-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.	İlkokul	50	2.68	1.28	0.18	0.92	0.46
	Ortaokul	60	3.18	1.30	0.16		
	Lise	40	2.82	1.37	0.22		
	Üniversite	8	3.00	1.51	0.53		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	3.50	0.70	0.50		

MADDELER	Annenin Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P
23-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.	İlkokul	50	3.14	1.40	0.19	0.17	0.97
	Ortaokul	60	3.18	1.29	0.16		
	Lise	40	3.23	1.42	0.22		
	Üniversite	8	2.75	1.38	0.49		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	3.00	2.82	2.00		
24-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları ile ilgili sorularda asla iyi bir not alamam.	İlkokul	50	3.40	1.27	0.18	1.75	0.12
	Ortaokul	60	3.48	1.20	0.15		
	Lise	40	3.82	1.21	0.19		
	Üniversite	8	2.50	1.30	0.46		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	4.00	0.00	0.00		
25-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim.	İlkokul	50	3.72	1.29	0.18	0.82	0.53
	Ortaokul	60	3.77	1.14	0.14		
	Lise	40	3.85	1.38	0.22		
	Üniversite	8	3.88	1.35	0.47		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	5.00	0.00	0.00		
26-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.	İlkokul	50	4.02	1.25	0.17	0.67	0.64
	Ortaokul	60	4.02	1.12	0.14		
	Lise	40	4.03	1.26	0.20		
	Üniversite	8	3.25	1.58	0.55		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	4.50	0.70	0.50		
27-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.	İlkokul	50	3.52	1.37	0.19	1.80	0.11
	Ortaokul	60	3.60	1.31	0.17		
	Lise	40	3.67	1.38	0.22		
	Üniversite	8	2.38	1.18	0.42		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	5.00	0.00	0.00		
28- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu savaşlardır.	İlkokul	50	2.58	1.37	0.19	1.41	0.22
	Ortaokul	60	2.67	1.33	0.17		
	Lise	40	2.46	1.37	0.22		
	Üniversite	8	3.50	1.06	0.37		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	1.00	0.00	0.00		
29- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşlardır.	İlkokul	50	3.20	1.45	0.20	1.24	0.29
	Ortaokul	60	3.48	1.45	0.18		
	Lise	40	3.28	1.50	0.24		
	Üniversite	8	2.63	1.76	0.62		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	5.00	0.00	0.00		

MADDELER	Annenin Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P
30- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.	İlkokul	50	2.60	1.35	0.19	1.10	0.36
	Ortaokul	60	2.87	1.24	0.16		
	Lise	40	2.74	1.16	0.18		
	Üniversite	8	3.63	1.40	0.49		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	3.50	0.70	0.50		
31- Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.	İlkokul	50	3.76	1.23	0.17	0.86	0.50
	Ortaokul	60	3.58	1.34	0.17		
	Lise	40	3.36	1.53	0.24		
	Üniversite	8	3.75	1.48	0.52		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	5.00	0.00	0.00		
32- Tarih savaşlardan ibarettir.	İlkokul	50	3.16	1.34	0.19	0.58	0.71
	Ortaokul	60	3.05	1.46	0.18		
	Lise	40	2.87	1.50	0.24		
	Üniversite	8	2.50	1.51	0.23		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	2.00	1.41	1.00		
33- Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende “Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur” izlenimini uyandırıyor.	İlkokul	50	3.20	1.47	0.20	0.96	0.44
	Ortaokul	60	3.50	1.20	0.15		
	Lise	40	3.05	1.39	0.22		
	Üniversite	8	2.63	1.30	0.46		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	3.00	1.41	1.00		
34- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.	İlkokul	50	3.68	1.47	0.20	1.80	0.11
	Ortaokul	60	3.80	1.19	0.15		
	Lise	40	3.67	1.34	0.21		
	Üniversite	8	2.63	1.50	0.53		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	5.00	0.00	0.00		
35- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.	İlkokul	50	3.28	1.56	0.22	1.11	0.35
	Ortaokul	60	3.43	1.39	0.18		
	Lise	40	3.67	1.32	0.21		
	Üniversite	8	3.00	1.85	0.65		
	Lisansüstü	0					
	Diğer	2	5.00	0.00	0.00		

*p<.05

Tablo 11 de annenin eğitim durumu değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında; araştırma grubu görüşleri arasında matematiksel farklar bulunsa da ANOVA testi sonucuna göre bu farklar anlamlı bir fark değildir.

“Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.” (Madde 9) İfadesine; İlkokul mezunu ($\bar{X}=3.92$) “Katılmıyorum”, Ortaokul mezunu ($\bar{X}=3.63$) “Katılmıyorum”, Lise mezunu ($\bar{X}=3.69$) “Katılmıyorum”, Üniversite mezunu ($\bar{X}=3.75$) “Katılmıyorum”, Diğer ($\bar{X}=4.50$) “Hiç Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($f=.41$; $p=.83$). Ankete katılan araştırma grubunun, yapılan ANOVA testi sonucu Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitelerinden nefret etmediği sonucuna ulaşılabilir.

“Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.” (Madde 10) ifadesine; İlkokul mezunu ($\bar{X}=3.54$), Ortaokul mezunu ($\bar{X}=3.63$) ve Lise mezunu ($\bar{X}=3.62$) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt verirken; annesi Üniversite mezunu olan araştırma grubu ($\bar{X}=2.88$) “Kararsızım” düzeyinde yanıt vermiştir. “Diğer” seçeneğini tercih eden araştırma grubu ise ($\bar{X}=5.00$) “Hiç Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. ($f=$; $p=.43$). Bu maddeye verilen yanıtlar sonucu, araştırma grubunun “Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih etmeyeceği” sonucuna ulaşılabilir (Tablo 11).

“Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.” (Madde 26) ifadesine; İlkokul mezunu ($\bar{X}=4.02$), Ortaokul mezunu ($\bar{X}=4.02$) ve Lise mezunu ($\bar{X}=4.02$) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt verirken; annesi Üniversite mezunu olan araştırma grubu ($\bar{X}=3.25$) “Kararsızım” düzeyinde yanıt vermiştir. “Diğer” seçeneğini tercih eden araştırma grubu ise ($\bar{X}=4.50$) “Hiç Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık görülmemektedir ($f=.67$; $p=.64$). Bu maddeye verilen yanıtlar sonucu, araştırma grubunun “Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.” önermesine katılmadığı sonucuna ulaşılabilir (Tablo 11).

“Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.” (Madde 34) ifadesine; İlkokul mezunu ($\bar{X}=3.68$), Ortaokul mezunu ($\bar{X}=3.80$) ve Lise mezunu ($\bar{X}=3.67$) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt verirken; annesi Üniversite mezunu olan

araştırma grubu ($\bar{X}=2.63$) “Kararsızım” düzeyinde yanıt vermiştir. “Diğer” seçeneğini tercih eden araştırma grubu ise ($\bar{X}=5.00$) “Hiç Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. ($f=$; $p=.11$). Bu maddeye verilen yanıtlar sonucu, araştırma grubunun “Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.” önermesine katılmadığı sonucuna ulaşılabilir (Tablo 11).

4.6. Babanın Meslek Durumuna İlişkin Bulgular

Tablo 12.

Babanın Meslek Durumu Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı

Baba Meslek Durumu	f	%
Memur (1)	12	7.5
Emekli (2)	6	3.8
İşçi (3)	81	50.6
Çiftçi (4)	3	1.9
Esnaf (5)	12	7.5
Öğretmen/Akademisyen (6)	1	0.6
İşsiz (7)	1	0.6
Serbest Meslek (8)	28	17.5
Diğer (9)	16	10.0
Toplam	160	100

Araştırma kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören araştırma grubunun, babanın meslek durumu değişkenine göre dağılımı Tablo 12’de verilmiştir. Buna göre; tabloda “1” numara ile verilen memur, toplam yüzdenin %7.5’ini (12 kişi) oluştururken, “2”numara ile verilen emekli, toplam yüzdenin %3.8’ini (6 kişi), “3”numara ile verilen işçi, toplam yüzdenin %50.6’sını (81 kişi), “4”numara ile verilen çiftçi, toplam yüzdenin %1.9’unu (3 kişi), “5”numara ile verilen esnaf, toplam yüzdenin %7.5’ini (12 kişi), “6”numara ile verilen öğretmen/akademisyen toplam yüzdenin %0.6’sını (1 kişi), “7”numara ile verilen işsiz, toplam yüzdenin %0.6’sını (1 kişi), “8”numara ile verilen serbest meslek, toplam yüzdenin %17.5’ini (28 kişi), “9”numara ile verilen diğer seçeneği toplam yüzdenin %10’unu (16 kişi) oluşturmaktadır.

Tablo 13.

Babanın Meslek Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu (ANOVA)

Maddeler	Baba Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
8-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.	Memur	12	2.42	1.31	0.37	0.37	0.93
	Emekli	6	2.17	1.47	0.60		
	İşçi	81	2.60	1.26	0.14		
	Çiftçi	3	2.67	1.52	0.88		
	Esnaf	12	3.08	0.99	0.28		
	Öğretmen/Akademisyen	1	2.00	-	-		
	İşsiz	1	2.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	2.61	1.22	0.23		
	Diğer	16	2.63	1.66	0.41		
9-Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.	Memur	12	3.83	1.33	0.38	1.42	0.19
	Emekli	6	3.33	1.63	0.66		
	İşçi	81	3.70	1.40	0.15		
	Çiftçi	3	3.33	.57	0.33		
	Esnaf	12	3.08	1.44	0.41		
	Öğretmen/Akademisyen	1	4.00	-	-		
	İşsiz	1	1.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	4.14	1.23	0.23		
	Diğer	16	4.13	1.36	0.34		
10-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.	Memur	12	3.25	1.48	0.42	1.82	0.07
	Emekli	6	3.67	1.50	0.65		
	İşçi	81	3.38	1.31	0.14		
	Çiftçi	3	3.67	0.57	0.33		
	Esnaf	12	3.42	1.62	0.46		
	Öğretmen/Akademisyen	1	3.00	-	-		
	İşsiz	1	1.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	4.04	1.17	0.22		
	Diğer	16	4.25	1.00	0.25		
11-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.	Memur	12	4.08	1.08	0.31	1.20	0.30
	Emekli	6	4.67	0.51	0.21		
	İşçi	81	3.90	1.26	0.14		
	Çiftçi	3	4.00	1.00	0.57		
	Esnaf	12	3.42	1.56	0.45		
	Öğretmen/Akademisyen	1	5.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	4.36	1.02	0.19		
	Diğer	16	3.69	1.44	0.36		

Maddeler	Baba Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
12-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...	Memur	12	3.00	1.34	0.38	0.79	0.61
	Emekli	6	3.00	1.41	0.57		
	İşçi	81	3.26	1.44	0.16		
	Çiftçi	3	3.00	0.00	0.00		
	Esnaf	12	2.67	1.15	0.33		
	Öğretmen/Akademisyen	1	3.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.29	1.56	0.29		
	Diğer	16	2.63	1.20	0.30		
13-Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.	Memur	12	3.50	1.00	0.28	0.44	0.89
	Emekli	6	3.00	0.63	0.25		
	İşçi	81	3.47	1.37	0.15		
	Çiftçi	3	4.00	1.00	0.57		
	Esnaf	12	3.42	1.16	0.33		
	Öğretmen/Akademisyen	1	5.00	-	-		
	İşsiz	1	4.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.64	1.28	0.24		
	Diğer	16	3.69	1.40	0.35		
14-Keşke Soysal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...	Memur	12	4.08	0.66	0.19	0.81	0.59
	Emekli	6	4.50	0.54	0.22		
	İşçi	81	3.62	3.32	0.14		
	Çiftçi	3	4.00	1.00	0.57		
	Esnaf	12	4.00	0.95	0.27		
	Öğretmen/Akademisyen	1	3.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.82	1.21	0.23		
	Diğer	16	4.00	1.46	0.36		
15-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.	Memur	12	2.92	1.24	0.35	1.12	0.34
	Emekli	6	2.83	0.40	0.16		
	İşçi	81	2.72	1.41	0.15		
	Çiftçi	3	3.33	0.57	0.33		
	Esnaf	12	2.83	1.11	0.32		
	Öğretmen/Akademisyen	1	3.00	-	-		
	İşsiz	1	3.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	2.29	1.11	0.21		
	Diğer	16	1.94	1.28	0.32		

Maddeler	Baba Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
19-Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitesi sevdiğim konular arasındadır.	Memur	12	1.92	0.90	0.26	1.37	0.21
	Emekli	6	2.33	1.03	0.42		
	İşçi	81	2.57	1.39	0.15		
	Çiftçi	3	2.67	0.57	0.33		
	Esnaf	12	2.50	0.79	0.23		
	Öğretmen/Akademisyen	1	1.00	-	-		
	İşsiz	1	1.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	2.21	1.10	0.20		
	Diğer	16	1.75	1.06	0.26		
20-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.	Memur	12	2.67	1.43	0.41	0.63	0.74
	Emekli	6	2.50	1.37	0.56		
	İşçi	81	2.94	1.49	0.16		
	Çiftçi	3	3.67	0.57	0.33		
	Esnaf	12	2.50	1.24	0.35		
	Öğretmen/Akademisyen	1	3.00	-	-		
	İşsiz	1	1.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	2.75	1.29	0.24		
	Diğer	16	2.50	1.50	0.37		
21-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.	Memur	12	1.58	0.90	0.26	1.15	0.32
	Emekli	6	2.33	1.03	0.42		
	İşçi	81	2.04	1.33	0.14		
	Çiftçi	3	2.33	1.15	0.66		
	Esnaf	12	2.42	1.24	0.35		
	Öğretmen/Akademisyen	1	1.00	-	-		
	İşsiz	1	1.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	2.39	1.49	0.28		
	Diğer	16	1.50	0.89	0.22		
22-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.	Memur	12	2.58	1.24	0.35	0.80	0.60
	Emekli	6	2.50	1.04	0.42		
	İşçi	81	3.05	1.32	0.14		
	Çiftçi	3	3.00	0.00	0.00		
	Esnaf	12	3.00	1.53	0.44		
	Öğretmen/Akademisyen	1	3.00	-	-		
	İşsiz	1	1.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.11	2.28	0.24		
	Diğer	16	2.50	1.50	0.37		

Maddeler	Baba Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
23-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.	Memur	12	2.92	1.24	0.35	1.02	0.41
	Emekli	6	2.50	1.64	0.67		
	İşçi	81	3.11	1.36	0.15		
	Çiftçi	3	2.67	1.52	0.88		
	Esnaf	12	2.92	1.16	0.33		
	Öğretmen/Akademisyen	1	5.00	-	-		
	İşsiz	1	2.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.36	1.42	0.26		
	Diğer	16	3.69	1.35	0.33		
24-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları ile ilgili sorularda asla iyi bir not alamam.	Memur	12	4.08	0.90	0.26	1.76	0.08
	Emekli	6	3.33	1.03	0.42		
	İşçi	81	3.25	1.32	0.14		
	Çiftçi	3	3.00	0.00	0.00		
	Esnaf	12	3.50	1.31	0.37		
	Öğretmen/Akademisyen	1	5.00	-	-		
	İşsiz	1	2.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.71	1.15	0.21		
	Diğer	16	4.06	0.99	0.24		
25-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim.	Memur	12	4.08	0.79	0.22	0.79	0.60
	Emekli	6	3.33	1.21	0.49		
	İşçi	81	3.68	1.26	0.14		
	Çiftçi	3	3.67	1.52	0.88		
	Esnaf	12	3.58	1.56	0.45		
	Öğretmen/Akademisyen	1	5.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.79	1.39	0.26		
	Diğer	16	4.25	1.00	0.25		
26-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.	Memur	12	4.17	0.83	0.24	0.43	0.89
	Emekli	6	3.83	1.16	0.47		
	İşçi	81	3.91	1.23	0.13		
	Çiftçi	3	4.33	0.57	0.33		
	Esnaf	12	3.67	1.43	0.41		
	Öğretmen/Akademisyen	1	5.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	4.11	1.19	0.22		
	Diğer	16	4.13	1.45	0.36		

Maddeler	Baba Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
27-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.	Memur	12	4.17	1.03	0.29	1.65	0.11
	Emekli	6	4.00	1.09	0.44		
	İşçi	81	3.26	1.40	0.15		
	Çiftçi	3	3.33	0.57	0.33		
	Esnaf	12	3.17	1.58	4.45		
	Öğretmen/Akademisyen	1	5.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.89	1.19	0.22		
	Diğer	16	3.88	1.36	0.34		
28- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu savaşlardır.	Memur	12	2.50	1.50	0.43	1.58	0.13
	Emekli	6	3.00	1.41	0.57		
	İşçi	81	2.63	1.33	0.14		
	Çiftçi	3	3.33	1.52	0.88		
	Esnaf	12	2.33	1.15	0.33		
	Öğretmen/Akademisyen	1	3.00	-	-		
	İşsiz	1	1.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.07	1.51	0.28		
	Diğer	16	1.81	0.75	0.18		
29- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşlardır.	Memur	12	3.00	1.85	0.53	0.69	0.70
	Emekli	6	3.50	1.04	0.42		
	İşçi	81	3.35	1.41	0.15		
	Çiftçi	3	2.33	1.52	0.88		
	Esnaf	12	3.17	1.40	0.40		
	Öğretmen/Akademisyen	1	5.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.18	1.65	0.31		
	Diğer	16	3.63	1.50	0.37		
30- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.	Memur	12	3.17	1.26	0.36	0.60	0.77
	Emekli	6	2.50	1.51	0.61		
	İşçi	81	2.79	1.30	0.14		
	Çiftçi	3	2.33	1.15	0.66		
	Esnaf	12	2.50	1.00	0.28		
	Öğretmen/Akademisyen	1	3.00	-	-		
	İşsiz	1	1.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	2.86	1.23	0.23		
	Diğer	16	3.00	1.36	0.34		

Maddeler	Baba Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
31- Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.	Memur	12	3.58	1.08	0.31	0.98	0.44
	Emekli	6	4.00	1.54	0.63		
	İşçi	81	3.69	1.35	0.15		
	Çiftçi	3	2.67	0.57	0.33		
	Esnaf	12	2.92	1.37	0.39		
	Öğretmen/Akademisyen	1	4.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.43	1.52	0.28		
	Diğer	16	3.94	1.23	0.30		
32- Tarih savaşlardan ibarettir.	Memur	12	2.92	1.37	0.39	1.00	0.43
	Emekli	6	3.50	1.37	0.56		
	İşçi	81	3.01	1.39	0.15		
	Çiftçi	3	2.33	1.15	0.66		
	Esnaf	12	2.58	1.16	0.33		
	Öğretmen/Akademisyen	1	1.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	2.89	1.54	0.29		
	Diğer	16	3.44	1.67	0.41		
33- Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende “Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur” izlenimini uyandırıyor.	Memur	12	3.00	1.27	0.36	0.66	0.71
	Emekli	6	4.17	0.75	0.30		
	İşçi	81	3.20	1.45	0.16		
	Çiftçi	3	2.67	0.57	0.33		
	Esnaf	12	2.92	0.99	0.28		
	Öğretmen/Akademisyen	1	3.00	-	-		
	İşsiz	1	3.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.46	1.37	0.26		
	Diğer	16	3.31	1.30	0.32		
34- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.	Memur	12	3.83	1.19	0.34	0.55	0.81
	Emekli	6	3.67	1.50	0.61		
	İşçi	81	3.56	1.44	0.16		
	Çiftçi	3	3.00	1.00	0.57		
	Esnaf	12	3.50	1.31	0.37		
	Öğretmen/Akademisyen	1	3.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.93	1.24	0.23		
	Diğer	16	3.94	1.34	0.33		

Maddeler	Baba Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
35- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.	Memur	12	2.75	1.28	0.37	1.78	0.08
	Emekli	6	3.83	1.16	0.47		
	İşçi	81	3.17	1.56	0.17		
	Çiftçi	3	3.67	1.52	0.88		
	Esnaf	12	3.50	1.38	0.39		
	Öğretmen/Akademisyen	1	5.00	-	-		
	İşsiz	1	5.00	-	-		
	Serbest Meslek	28	3.82	1.18	0.22		
	Diğer	16	4.13	1.25	0.31		

***p<.05**

Tablo 13 de baba meslek değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında; maddelerde anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir.

“Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.” İfadesine; babası memur olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =2.92) “Kararsızım”, babası emekli olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =2.50) “Katılıyorum”, babası işçi olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.11) “Kararsızım”, babası Çiftçi olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =2.67) “Kararsızım” görüşündedir. Babası esnaf olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =2.92) “Kararsızım”, babası öğretmen/akademisyen olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =5.00) “Hiç Katılmıyorum”, babası işsiz olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =2.00) “Katılıyorum”, babası serbest meslekle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.36) “Kararsızım” babası diğer mesleklerle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.69) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan ANOVA testi sonucunda araştırma grubu görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir (f =1.02; p =0.41) (Tablo 13).

“Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.” İfadesine; babası memur olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =4.17) “Katılmıyorum”, babası emekli olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.83) “Katılmıyorum”, babası işçi olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.91) “Katılmıyorum”, babası Çiftçi olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =4.33) “Hiç Katılmıyorum” düzeyinde cevap vermiştir. Babası esnaf olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.67) “Katılmıyorum”, babası öğretmen/akademisyen olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =5.00) “Hiç Katılmıyorum”, babası işsiz olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =5.00) “Hiç Katılmıyorum”, babası serbest meslekle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}$ =4.11) “Katılmıyorum” babası diğer mesleklerle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}$ =4.13) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt

vermişlerdir. Yapılan ANOVA testi sonucunda araştırma grubu görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir ($f=0.43$; $p=0.89$) (Tablo 13).

“Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.” İfadesine; babası memur olan araştırma grubu ($\bar{X}=3.58$) “Katılmıyorum”, babası emekli olan araştırma grubu ($\bar{X}=4.00$) “Katılmıyorum”, babası işçi olan araştırma grubu ($\bar{X}=3.69$) “Katılmıyorum”, babası Çiftçi olan araştırma grubu ($\bar{X}=2.67$) “Kararsızım” düzeyinde yanıt vermiştir. Babası esnaf olan araştırma grubu ($\bar{X}=2.92$) “Kararsızım”, babası öğretmen/akademisyen olan araştırma grubu ($\bar{X}=4.00$) “Katılmıyorum”, babası işsiz olan araştırma grubu ($\bar{X}=5.00$) “Hiç Katılmıyorum”, babası serbest meslekle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}=3.43$) “Katılmıyorum” babası diğer mesleklerle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}=3.94$) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir.. Yapılan ANOVA testi sonucunda araştırma grubu görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir ($f=0.98$; $p=0.44$) (Tablo 13).

4.7. Annenin Meslek Durumuna İlişkin Bulgular

Tablo 14.

Annenin Meslek Durumu Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı

Anne Meslek Durumu	f	%
Memur (1)	1	0.6
Emekli (2)	1	0.6
İşçi (3)	30	18.8
Ev Hanımı (4)	114	71.3
Esnaf (5)	3	1.9
İşsiz (7)	1	0.6
Serbest Meslek (8)	6	3.7
Diğer (9)	4	2.5
Toplam	160	100

Tablo 14 de araştırma kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören araştırma grubunun, annenin meslek durumu değişkenine göre dağılımı verilmiştir. Buna göre; tabloda “1” numara ile verilen memur; toplam yüzdenin %0.6’sını (1 kişi) oluştururken, “2”numara ile verilen emekli; toplam yüzdenin %0.6’sını (1 kişi), “3”numara ile verilen işçi, toplam yüzdenin %18.8’ini (30 kişi), “4”numara ile verilen ev hanımı; toplam yüzdenin %71.3’ünü (114 kişi), “5”numara ile verilen esnaf; toplam yüzdenin %1.9’unu (3 kişi), “7”numara ile verilen işsiz; toplam yüzdenin %0.6’sını (1 kişi), “8”numara ile verilen serbest meslek; toplam yüzdenin %3.7’sini (6 kişi),

“9”numara ile verilen diğer seçeneği; toplam yüzdenin %2.5’ini (4 kişi) oluşturmaktadır.

Tablo 15.

Annenin Meslek Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu (ANOVA)

Maddeler	Anne Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
8-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.	Memur	1	1.00	-	-	1.95	0.53
	Emekli	1	4.00	-	-		
	İşçi	30	2.40	1.07	0.19		
	Ev Hanımı	115	2.56	1.26	0.11		
	Esnaf	3	3.00	2.00	1.15		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	2.83	1.16	0.47		
9-Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.	Diğer	4	5.00	0.00	0.00	3.97	0.17
	Memur	1	3.00	-	-		
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.47	1.54	0.28		
	Ev Hanımı	115	3.90	1.30	0.12		
	Esnaf	3	2.00	1.00	0.57		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
10-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.	Serbest Meslek	6	3.83	1.60	0.65	0.90	0.47
	Diğer	4	3.25	1.70	0.85		
	Memur	1	4.00	-	-		
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.43	1.43	0.26		
	Ev Hanımı	115	3.63	1.27	0.11		
	Esnaf	3	2.33	2.30	1.33		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
11-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.	İşsiz	0	-	-	-	0.22	0.64
	Serbest Meslek	6	4.17	1.32	0.54		
	Diğer	4	3.25	1.70	0.85		
	Memur	1	5.00	-	-		
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.97	1.15	0.21		
	Ev Hanımı	115	4.08	1.17	0.11		
	Esnaf	3	1.67	1.15	0.66		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		

	Serbest Meslek	6	3.67	1.63	0.66		
	Diğer	4	3.50	1.91	0.95		
Maddeler	Anne Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
12-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...	Memur	1	3.00	-	-		
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	2.80	1.47	0.26		
	Ev Hanımı	115	2.27	1.36	0.12	0.32	0.09
	Esnaf	3	1.00	0.00	0.00		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	3.67	1.50	0.61		
	Diğer	4	2.50	1.73	0.86		
13-Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.	Memur	1	5.00	-	-		
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.23	1.45	0.26		
	Ev Hanımı	115	3.58	1.22	0.11		
	Esnaf	3	3.33	1.52	0.88	3.30	0.18
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	4.17	1.16	0.47		
	Diğer	4	3.00	1.63	0.81		
14-Keşke Soysal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...	Memur	1	5.00	-	-		
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.60	1.40	0.25		
	Ev Hanımı	115	3.85	1.19	0.11		
	Esnaf	3	3.00	1.73	1.00	2.61	0.32
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	4.00	0.89	0.36		
	Diğer	4	4.00	1.41	0.70		
15-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.	Memur	1	3.00	-	-		
	Emekli	1	4.00	-	-		
	İşçi	30	2.23	1.19	0.21		
	Ev Hanımı	115	2.61	1.30	0.12	0.42	0.15
	Esnaf	3	3.00	0.00	0.00		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	3.00	1.67	0.68		
	Diğer	4	4.00	0.81	0.40		

Maddeler	Anne Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
19-Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitesi sevdiğim konular arasındadır.	Memur	1	3.00	-	-	1.00	0.61
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	2.43	1.40	0.25		
	Ev Hanımı	115	2.30	1.19	0.11		
	Esnaf	3	2.00	0.00	0.00		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	2.33	1.63	0.66		
	Diğer	4	2.75	1.70	0.85		
20-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.	Memur	1	3.00	-	-	0.01	0.50
	Emekli	1	4.00	-	-		
	İşçi	30	2.93	1.43	0.26		
	Ev Hanımı	115	2.74	1.40	0.13		
	Esnaf	3	3.00	2.00	1.15		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	2.33	1.75	0.71		
	Diğer	4	3.50	1.29	0.64		
21-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.	Memur	1	1.00			0.95	0.31
	Emekli	1	3.00				
	İşçi	30	2.20	1.34	0.24		
	Ev Hanımı	115	1.94	1.25	0.11		
	Esnaf	3	3.67	1.52	0.88		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	2.50	1.37	0.56		
	Diğer	4	2.00	1.41	0.70		
22-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.	Memur	1	3.00	-	-	0.08	0.58
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	2.83	1.23	0.22		
	Ev Hanımı	115	2.98	1.33	0.12		
	Esnaf	3	2.67	2.08	1.20		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	3.17	1.47	0.60		
	Diğer	4	2.00	1.41	0.70		

Maddeler	Anne Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
23-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.	Memur	1	1.00	-	-	0.01	0.74
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.27	1.38	0.25		
	Ev Hanımı	115	3.17	1.35	0.12		
	Esnaf	3	2.33	1.52	0.88		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	3.00	1.41	0.57		
	Diğer	4	3.25	1.70	0.85		
24-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları ile ilgili sorularda asla iyi bir not alamam.	Memur	1	3.00	-	-	0.21	0.44
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.33	1.24	0.22		
	Ev Hanımı	115	3.53	1.24	0.11		
	Esnaf	3	3.67	1.52	0.88		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	4.00	1.26	0.51		
	Diğer	4	3.00	1.63	0.81		
25-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim.	Memur	1	5.00	-	-	0.13	0.64
	Emekli	1	2.00	-	-		
	İşçi	30	3.87	1.33	0.24		
	Ev Hanımı	115	3.75	1.23	0.11		
	Esnaf	3	2.00	1.00	0.57		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	4.33	0.81	0.33		
	Diğer	4	4.75	0.50	0.25		
26-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybedir.	Memur	1	5.00	-	-	0.20	0.22
	Emekli	1	4.00	-	-		
	İşçi	30	3.77	1.27	0.23		
	Ev Hanımı	115	4.07	1.18	0.11		
	Esnaf	3	3.33	1.52	0.88		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	3.67	1.21	0.49		
	Diğer	4	4.00	2.00	1.00		

Maddeler	Anne Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
27-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.	Memur	1	3.00	-	-		
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.37	1.52	0.27		
	Ev Hanımı	115	3.65	1.29	0.12		
	Esnaf	3	2.33	2.30	1.33	2.22	0.30
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	3.83	1.47	0.60		
	Diğer	4	2.50	1.00	0.50		
28- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu savaşıdır.	Memur	1	5.00	-	-		
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	2.37	1.24	0.22		
	Ev Hanımı	115	2.69	1.34	0.12		
	Esnaf	3	3.00	1.73	1.00	0.51	0.23
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	2.67	1.86	0.76		
	Diğer	4	1.25	0.50	0.25		
29- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşıdır.	Memur	1	1.00	-	-		
	Emekli	1	2.00	-	-		
	İşçi	30	3.57	1.40	0.25		
	Ev Hanımı	115	3.32	1.46	0.13		
	Esnaf	3	2.67	1.52	0.88	0.36	0.41
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	3.00	1.89	0.77		
	Diğer	4	3.00	2.30	1.15		
30- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.	Memur	1	1.00	-	-		
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	2.97	1.18	0.21		
	Ev Hanımı	115	2.77	1.28	0.12	0.73	0.45
	Esnaf	3	1.33	0.57	0.33		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	3.17	0.98	0.40		
	Diğer	4	3.25	1.70	0.25		

Maddeler	Anne Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
31- Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.	Memur	1	3.00	-	-	2.35	0.04*
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.27	1.43	0.26		
	Ev Hanımı	115	3.81	1.29	0.12		
	Esnaf	3	2.67	2.08	1.20		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	2.50	1.04	0.42		
	Diğer	4	3.00	1.63	0.81		
32- Tarih savaşlardan ibarettir.	Memur	1	1.00	-	-	0.24	0.85
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.00	1.41	0.25		
	Ev Hanımı	115	3.05	1.43	0.13		
	Esnaf	3	2.67	1.15	0.66		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	2.67	1.86	0.76		
	Diğer	4	2.75	1.50	0.75		
33- Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende “Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur” izlenimini uyandırıyor.	Memur	1	2.00	-	-	0.55	0.48
	Emekli	1	3.00	-	-		
	İşçi	30	3.43	1.47	0.27		
	Ev Hanımı	115	3.23	1.34	0.12		
	Esnaf	3	2.33	1.15	0.66		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	3.33	1.21	0.49		
	Diğer	4	3.00	0.81	0.40		
34- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.	Memur	1	3.00	-	-	0.00	0.55
	Emekli	1	2.00	-	-		
	İşçi	30	3.63	1.24	0.22		
	Ev Hanımı	115	3.79	1.32	0.12		
	Esnaf	3	3.67	1.52	0.88		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	2.17	1.60	0.65		
	Diğer	4	3.50	1.73	0.86		

Maddeler	Anne Meslek	N	$\bar{X}$	Sd	Se	F	P
35- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.	Memur	1	5.00	-	-	0.10	0.89
	Emekli	1	2.00	-	-		
	İşçi	30	3.47	1.50	0.27		
	Ev Hanımı	115	3.50	1.42	0.13		
	Esnaf	3	1.67	1.15	0.66		
	Öğretmen/Akademisyen	0	-	-	-		
	İşsiz	0	-	-	-		
	Serbest Meslek	6	3.00	1.67	0.68		
	Diğer	4	3.00	1.41	0.70		

***p<.05**

Tablo 15 de anne meslek değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında; “Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.” (p=.04), yargısında araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Araştırma grubunun, annesi ev hanımı olanların maddeye katılım ortalaması ($\bar{X}$ =3.81) diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.” İfadesine; annesi memur olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =1.00) “Tamamen Katılıyorum”, annesi emekli olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.00) “Kararsızım”, annesi işçi olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.27) “Kararsızım”, annesi ev hanımı olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.17) “Kararsızım”, annesi esnaf olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =2.33) “Katılıyorum”, annesi serbest meslekle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.00) “Kararsızım”, annesi diğer mesleklerle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.25) “Kararsızım” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan ANOVA testi sonucunda araştırma grubu görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir (f=01; p=.74) (Tablo 15).

“Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.” İfadesine; annesi memur olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =5.00) “Hiç Katılmıyorum”, annesi emekli olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =4.00) “Katılmıyorum”, annesi işçi olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.77) “Katılmıyorum”, annesi ev hanımı olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =4.07) “Katılmıyorum”, annesi esnaf olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.33) “Kararsızım”, annesi serbest meslekle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.67) “Katılmıyorum” annesi diğer mesleklerle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}$ =4.00) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan

ANOVA testi sonucunda araştırma grubu görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir ($f=.20$; $p=.22$) (Tablo 15).

“Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.” İfadesine; annesi memur olan araştırma grubu ($\bar{X}=3.00$) “Kararsızım”, annesi emekli olan araştırma grubu ($\bar{X}=3.00$) “Kararsızım”, annesi işçi olan araştırma grubu ($\bar{X}=3.27$) “Kararsızım”, annesi ev hanımı olan araştırma grubu ($\bar{X}=3.81$) “Katılmıyorum”, annesi esnaf olan araştırma grubu ($\bar{X}=2.67$) “Kararsızım”, annesi serbest meslekle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}=2.50$) “Katılıyorum” annesi diğer mesleklerle uğraşan araştırma grubu ($\bar{X}=3.00$) “Kararsızım” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan ANOVA testi sonucunda araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($f=2.35$; $p=.04$) (Tablo 15).

4.8. Ailede Devamlı Bakıma Muhtaç veya Engelli Biri Var mı? Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 16.

Ailede Devamlı Bakıma Muhtaç veya Engelli Biri Var mı? Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı

Seçenek	f	%
Evet (1)	8	5
Hayır (2)	152	95
Toplam	160	100

Tablo 16 da araştırma kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören araştırma grubunun “*Ailede Devamlı Bakıma Muhtaç veya Engelli Biri Var mı?*” değişkenine göre dağılımı verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %5’inin (8 kişi) ailesinde bakıma muhtaç veya engelli biri varken, %95’inin (152 kişi) ailesinde bakıma muhtaç veya engelli biri yoktur.

Tablo 17.

Ailede Devamlı Bakıma Muhtaç veya Engelli Biri Var mı? Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu (t Testi)

Maddeler	Ailede Bakıma Muhtaç Biri Var Mı?	N	$\bar{X}$	Sd	Se	T	P
8-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.	Evet	7	2.29	1.49	0.56	0.67	0.50
	Hayır	153	2.62	1.27	0.10		
9-Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.	Evet	7	3.00	0.63	0.61	1.47	0.14
	Hayır	153	3.78	1.36	0.11		
10-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.	Evet	7	3.86	1.06	0.40	0.57	0.56
	Hayır	153	3.56	1.34	0.10		
11-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.	Evet	7	3.29	1.60	0.60	1.52	0.13
	Hayır	153	4.01	1.21	0.09		
12-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...	Evet	7	2.57	1.51	0.57	1.08	0.28
	Hayır	153	3.16	1.39	0.11		
13-Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.	Evet	7	3.00	1.41	0.53	1.11	0.26
	Hayır	153	3.55	1.27	0.10		
14-Keşke Soysal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...	Evet	7	4.00	0.57	0.21	0.86	0.40
	Hayır	153	3.79	1.25	0.10		
15-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.	Evet	7	2.86	1.57	0.59	0.52	0.60
	Hayır	153	2.59	1.28	0.10		
19-Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitesi sevdiğim konular arasındadır.	Evet	7	2.86	1.34	0.50	1.12	0.26
	Hayır	153	2.32	1.23	0.10		
20-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.	Evet	7	1.71	0.95	0.36	2.08	0.03*
	Hayır	153	2.84	1.41	0.11		
21-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.	Evet	7	1.43	1.13	0.42	1.29	0.19
	Hayır	153	2.07	1.29	0.10		

Maddeler	Ailede Bakıma Muhtaç Biri Var Mı?	N	$\bar{X}$	Sd	Se	T	P
22-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.	Evet	7	2.57	1.27	0.48	0.73	0.46
	Hayır	153	2.95	1.32	0.10		
23-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.	Evet	7	2.43	1.61	0.61	1.45	0.14
	Hayır	153	3.19	1.34	0.10		
24-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları ile ilgili sorularda asla iyi bir not alamam.	Evet	7	3.86	0.90	0.34	0.79	0.43
	Hayır	153	3.48	1.25	0.10		
25-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim.	Evet	7	3.43	1.51	0.57	0.75	0.45
	Hayır	153	3.80	1.24	0.10		
26-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.	Evet	7	3.29	1.49	0.56	1.56	0.11
	Hayır	153	4.02	1.20	0.9		
27-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.	Evet	7	3.57	1.61	0.61	0.05	0.95
	Hayır	153	3.54	1.35	0.10		
28- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu savaşıdır.	Evet	7	1.86	1.46	0.55	1.52	0.13
	Hayır	153	2.65	1.34	0.10		
29- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşıdır.	Evet	7	3.00	1.91	0.72	0.56	0.57
	Hayır	153	3.33	1.46	0.11		
30- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.	Evet	7	3.14	1.06	0.40	0.73	0.46
	Hayır	153	2.78	1.27	0.10		

Maddeler	Ailede Bakıma Muhtaç Biri Var Mı?	N	$\bar{X}$	Sd	Se	T	P
31- Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.	Evet	7	3.14	1.21	0.45	0.92	0.35
	Hayır	153	3.63	1.36	0.11		
32- Tarih savaşlardan ibarettir.	Evet	7	3.43	1.27	0.48	0.80	0.42
	Hayır	153	2.98	1.43	0.11		
33- Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende “Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur” izlenimini uyandırıyor.	Evet	7	2.71	1.60	0.60	1.06	0.28
	Hayır	153	3.27	1.33	0.10		
34- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.	Evet	7	2.57	1.51	0.57	0.20	0.83
	Hayır	153	3.68	1.35	0.10		
35- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.	Evet	7	2.86	1.57	0.59	1.06	0.28
	Hayır	153	3.46	1.45	0.11		

***p<.05**

Tablo 17 de yapılan t testi sonucu, “Ailenizde devamlı bakıma muhtaç veya engelli biri var mı?” değişkenine verilen araştırma grubu görüşlerine göre; “Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.” (p=.03) maddesinde evet ve hayır diyen araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında hayır diyenlerin ($\bar{X}$ =2.84) evet diyenlere ($\bar{X}$ =1.71) göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

Madde 26’da, “Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.” ifadesine, ailesinde devamlı bakıma muhtaç veya engelli biri olan araştırma grubu

($\bar{X}$ =3.29) “Kararsızım” düzeyinde yanıt verirken; ailesinde devamlı bakıma muhtaç veya engelli biri olmayan araştırma grubu ise ($\bar{X}$ =4.02) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Değişkene verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık yoktur (p =.11). Yapılan t testi sonucuna göre, 26. Madde de yer alan önermeye araştırma grubunun katılmadığını söylenebilir.

Madde 14’de, “Keşke Soysal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...” İfadesine, ailesinde devamlı bakıma muhtaç veya engelli biri olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =4.00) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt verirken; ailesinde devamlı bakıma muhtaç veya engelli biri olmayan araştırma grubu ise ($\bar{X}$ =3.79) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Değişkene verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık yoktur (p =.40). Yapılan t testi sonucuna göre, 14. Madde de yer alan önermeye araştırma grubu katılmıyor denilebilir (Tablo 17).

Madde 21’de, “Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.” İfadesine, ailesinde devamlı bakıma muhtaç veya engelli biri olan araştırma grubu ($\bar{X}$ =1.43) “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde yanıt verirken; ailesinde devamlı bakıma muhtaç veya engelli biri olmayan araştırma grubu ise ($\bar{X}$ =2.07) “Katılıyorum” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Değişkene verilen yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur (p =.19). Yapılan t testi sonucuna göre, ‘Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.’ önermesine araştırma grubu katılıyor denilebilir.

4.9. Aynı Evde Aile Dışından Birinin Yaşayıp Yaşamaması Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 18.

Aynı Evde Aile Dışından Birinin Yaşayıp Yaşamaması Değişkenine Göre Araştırma Grubunun Dağılımı

Seçenek	f	%
Evet (1)	28	17.5
Hayır (2)	132	82.5
Toplam	160	100

Tablo 18 de araştırma kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören araştırma grubunun “Aynı Evde Aile Dışından Birinin Yaşayıp Yaşamaması” değişkenine göre

dağılımı verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %17.5'inin (28 kişi) evinde aile dışından biri yaşarken, %82.5'inin (132 kişi) evinde aile dışından biri yaşamamaktadır.

Tablo 19.

Aynı Evde Aile Dışından Birinin Yaşayıp Yaşamaması Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumu (t Testi)

Maddeler	Aynı Evde Aile Dışından Biri Sizinle Yaşıyor Mu?	N	$\bar{X}$	Sd	Se	T	P
8-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.	Evet	28	2.75	1.48	0.28	0.65	0.51
	Hayır	132	2.58	1.23	0.10		
9-Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.	Evet	28	3.36	1.59	0.30	1.47	0.09
	Hayır	132	3.83	1.32	0.11		
10-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.	Evet	28	3.32	1.56	0.29	0.97	0.33
	Hayır	132	3.63	1.27	0.11		
11-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.	Evet	28	3.68	1.46	0.27	1.42	0.15
	Hayır	132	4.05	1.18	0.10		
12-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...	Evet	28	2.79	1.24	0.27	1.44	0.15
	Hayır	132	3.20	1.38	0.12		
13-Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.	Evet	28	3.68	1.36	0.25	0.69	0.48
	Hayır	132	3.49	1.26	0.11		
14-Keşke Soysal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...	Evet	28	3.68	1.33	0.25	0.57	0.56
	Hayır	132	3.83	1.21	0.10		
15-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.	Evet	28	2.39	1.10	0.20	0.96	0.33
	Hayır	132	2.65	1.33	0.11		
19-Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitesi sevdiğim konular arasındadır.	Evet	28	2.18	1.27	0.24	0.77	0.43
	Hayır	132	2.38	1.23	0.10		

Maddeler	Aynı Evde Aile Dışından Biri Sizinle Yaşıyor Mu?	N	$\bar{X}$	Sd	Se	T	P
20-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.	Evet	28	2.82	1.33	0.25	0.11	0.91
	Hayır	132	2.79	1.43	0.12		
21-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.	Evet	28	1.96	1.31	0.24	0.35	0.72
	Hayır	132	2.06	1.28	0.11		
22-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.	Evet	28	2.43	1.06	0.20	2.24	0.02*
	Hayır	132	3.04	1.35	0.11		
23-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.	Evet	28	2.82	1.49	0.28	1.43	0.15
	Hayır	132	3.23	1.32	0.11		
24-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları ile ilgili sorularda asla iyi bir not alamam.	Evet	28	3.57	1.31	0.24	0.36	0.71
	Hayır	132	3.48	1.23	0.10		
25-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim.	Evet	28	3.86	1.38	0.26	0.35	0.72
	Hayır	132	3.77	1.23	0.10		
26-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.	Evet	28	3.89	1.25	0.23	0.45	0.65
	Hayır	132	4.01	1.21	0.10		
27-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.	Evet	28	3.54	1.45	0.27	0.03	0.97
	Hayır	132	3.55	1.34	0.11		
28- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu savaşlardır.	Evet	28	2.46	1.20	0.22	0.63	0.52
	Hayır	132	2.64	1.38	0.12		
29- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşlardır.	Evet	28	3.00	1.54	0.29	1.22	0.22
	Hayır	132	3.38	1.47	0.12		
30- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.	Evet	28	3.07	1.35	0.25	1.24	0.21
	Hayır	132	2.74	1.24	0.10		
31- Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.	Evet	28	3.71	1.27	0.24	0.46	0.64
	Hayır	132	3.58	1.38	0.12		

Maddeler	Aynı Evde Aile Dışından Biri Sizinle Yaşıyor Mu?	N	$\bar{X}$	Sd	Se	T	P
32- Tarih savaşlardan ibarettir.	Evet	28	3.21	1.37	0.25	0.87	0.38
	Hayır	132	2.95	1.44	0.12		
33- Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende “Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur” izlenimini uyandırıyor.	Evet	28	3.14	1.43	0.27	0.43	0.66
	Hayır	132	3.27	1.33	0.11		
34- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.	Evet	28	3.96	1.29	0.24	1.24	0.21
	Hayır	132	3.61	1.36	0.11		
35- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.	Evet	28	3.32	1.67	0.31	0.43	0.66
	Hayır	132	3.45	1.41	0.12		

***p<.05**

Tablo 20 de yapılan t testi sonucu, “Anne, baba ve kardeşlerinizin dışında aile büyüklerinden (nine, dede, teyze, hala, amca vb.) herhangi biri sizinle aynı evde yaşamakta mıdır?” değişkenine verilen araştırma grubu görüşlerine göre; “Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum” (p=.02) önermesinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Madde 22 incelendiğinde “Hayır” diyenlerin ortalaması ($\bar{X}$ =3.04) yüksektir. Buradan da, boş zamanlarında Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okumadıkları sonucuna ulaşılabilir. Bu madde dışındaki maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

Madde 35’de, “Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.” İfadesine, ‘Anne, baba ve kardeşlerinizin dışında aile büyüklerinden(nine, dede, teyze, hala, amca vb.) herhangi biri sizinle aynı evde yaşamakta mıdır?’ önermesine ‘Evet’ yanıtını veren araştırma grubu ($\bar{X}$ =3.32) “Kararsızım” düzeyinde yanıt verirken; ‘Hayır’ yanıtını veren araştırma grubu ise ($\bar{X}$ =3.45) “Kararsızım” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Değişkene verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık yoktur (p=.66). Yapılan t testi sonucuna göre, 35. Madde

de yer alan önermeye araştırma grubunun çoğunluğu ($\bar{X}=3.45$) kararsız kalmıştır denilebilir.

Madde 34’de, “Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.” İfadesine, “Anne, baba ve kardeşlerinizin dışında aile büyüklerinden (nine, dede, teyze, hala, amca vb.) herhangi biri sizinle aynı evde yaşamakta mıdır?” önermesine “Evet” yanıtını veren araştırma grubu ($\bar{X}=3.96$) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt verirken; “Hayır” yanıtını veren araştırma grubu ise ($\bar{X}=3.61$) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Değişkene verilen yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p=.21$). Yapılan t testi sonucuna göre, 34. Madde de yer alan önermeye araştırma grubunun $\bar{X}=3.96$ ’sı katılmamaktadır denilebilir.

Madde 26’de, “Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.” İfadesine, ‘Anne, baba ve kardeşlerinizin dışında aile büyüklerinden(nine, dede, teyze, hala, amca vb.) herhangi biri sizinle aynı evde yaşamakta mıdır?’ önermesine ‘Evet’ yanıtını veren araştırma grubu ($\bar{X}=3.89$) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt verirken; ‘Hayır’ yanıtını veren araştırma grubu ise ($\bar{X}=4.01$) “Katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermişlerdir. Değişkene verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p=.65$). Yapılan t testi sonucuna göre, 26. Madde de yer alan önermeye araştırma grubunun çoğunluğu ($\bar{X}=4.01$) katılmamaktadır denilebilir.

4.10. Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Ünitelerinde Anlatılan Konulara Yönelik Öğrenci Düşünceleri

Tablo 20.

Madde 36: “Aşağıdaki tarih konularından hangisini öğrenmeyi tercih edersiniz?”

Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Savaşlar (1)	94	58.8
Seyahatnameler (2)	21	13.1
İpek Yolu (3)	21	13.1
Diğer (4)	24	15.0
Toplam	160	100

Tablo 20 de araştırma grubuna sorulan, “Aşağıdaki tarih konularından hangisini öğrenmeyi tercih edersiniz?” sorusuna; araştırma grubunun %58.8’i (94 kişi)

“Savaşlar” seçeneğini işaretlerken, %13.1’i (21 kişi) “Seyahatnameler”, %13.1’i (21 kişi) “İpek Yolu”, %15.0’i (24 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Araştırma verileri sonuçları incelendiğinde, araştırma grubunun (%58.8)’i tarih konuları içerisinde en çok savaş konularını öğrenmeyi tercih ettiği sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 21.

Madde 37: “Tarih Ünitelerinde en çok ilginizi çeken konu aşağıdakilerden hangisidir?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Osmanlı Devleti’nin Yükselişi, Savaşlar, Surlar, Kaleler (1)	77	48.1
Osmanlı’da Hoşgörü (2)	16	10.0
Kültürel Yapı (3)	46	28.8
Diğer (4)	21	13.1
Toplam	160	100

Tablo 21 de “Tarih ünitelerinde en çok ilginizi çeken konu aşağıdakilerden hangisidir?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %48.1’i (77 kişi) “Osmanlı Devleti’nin Yükselişi, Savaşlar, Surlar, Kaleler” seçeneğini işaretlerken, %10.0’u (16 kişi) “Osmanlı’da Hoşgörü”, %28.8’i (46 kişi) “Kültürel Yapı”, %13.1’i (21 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun çoğunluğunun Tarih Ünitelerinde en çok ilgisini çeken konu (%48.1) “Osmanlı Devleti’nin Yükselişi, Savaşlar, Surlar, Kaleler” konusudur yargısına ulaşılabilir.

Tablo 22.

Madde 38: “Aşağıdaki tarihi mimari eserlerinden en çok ilginizi çeken hangisidir?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Surlar ve Kaleler (1)	66	41.3
Kervansaraylar (2)	33	20.6
Camiler (3)	43	26.9
Diğer (4)	18	11.2
Toplam	160	100

Tablo 22 de araştırma grubuna sorulan, “Aşağıdaki tarihi mimari eserlerinden en çok ilginizi çeken hangisidir?” sorusuna; araştırma grubunun %41.3’ü (66 kişi) “Surlar ve Kaleler” seçeneğini işaretlerken, %20.6’sı (33 kişi) “Kervansaraylar”, %26.9’u (43 kişi) “Camiler”, %11.2’si (18 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Araştırma

verileri sonuçları incelendiğinde, araştırma grubunun %41.3'ü tarihi mimari eserlerinden en çok ilgisini çekenin surlar ve kaleler olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 23.

Madde 39: “Sosyal Bilgiler dersinde işlemekten en çok hoşlandığınız konu hangisidir?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Kültürel Konular (1)	87	54.4
Ekonomik Konular (2)	34	21.3
Savaş ile İlgili Konular (3)	21	13.1
Diğer (4)	18	11.2
Toplam	160	100

Tablo 23 de “Sosyal Bilgiler dersinde işlemekten en çok hoşlandığınız konu hangisidir?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %54.4'ü (87 kişi) “Kültürel Konular” seçeneğini işaretlerken, %21.3'ü (34 kişi) “Ekonomik Konular”, %13.1'i (21 kişi) “Savaş ile İlgili Konular”, %11.2'si (18 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %54.4'ü Sosyal Bilgiler dersinde işlemekten en çok hoşlandığı konu “Kültürel Konular” konusudur yargısına ulaşılabilir.

Tablo 24.

Madde 40: “Tarih deyince aklınıza gelen ilk şey nedir?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Padişahlar (1)	36	22.5
Savaşlar (2)	71	44.4
Mimari Eserler (3)	41	25.6
Diğer (4)	12	7.5
Toplam	160	100

Tablo 24 de “Tarih deyince aklınıza gelen ilk şey nedir?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %22.5'i (36 kişi) “Padişahlar” seçeneğini işaretlerken, %44.4'ü (71 kişi) “Savaşlar”, %25.6'sı (41 kişi) “Mimari Eserler”, %7.5'i (12 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %44.4'ü Tarih deyince aklına “Savaşlar” ın geldiği sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 25.

Madde 41: “Osmanlı Devleti deyince aklına gelen ilk şey nedir?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Savaşlarla Yapılan Fetihler (1)	78	48.7
Padişahlar (2)	53	33.1
Harem (3)	14	8.8
Diğer (4)	15	9.4
Toplam	160	100

Tablo 25 de “Osmanlı Devleti deyince aklına gelen ilk şey nedir?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %48.7’si (78 kişi) “Savaşlarla Yapılan Fetihler” seçeneğini işaretlerken, %33.1’i (53 kişi) “Padişahlar”, %8.8’i (14 kişi) “Harem”, %9.4’ü (15 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %48.7’si Osmanlı Devleti deyince aklına gelen ilk şey “Savaşlarla Yapılan Fetihler” dir sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 26.

Madde 42: “Tarih kitaplarında yer alan hangi konunun okutulması sizi rahatsız eder?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Ekonomik Konular (1)	27	16.9
Savaşla İlgili Konular (2)	32	20.0
Siyasi Konular (3)	68	42.5
Diğer (4)	33	20.6
Toplam	160	100

Tablo 26 da “Tarih kitaplarında yer alan hangi konunun okutulması sizi rahatsız eder?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %16.9’u (27 kişi) “Ekonomik Konular” seçeneğini işaretlerken, %20.0’si (32 kişi) “Savaşla İlgili Konular”, %42.5’i (68 kişi) “Siyasi Konular”, %20.6’sı (33 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %42.5’i, Tarih kitaplarında “Siyasi Konular” ın okutulması rahatsız etmektedir sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 27.

Madde 43: “Savaş konularının Tarih dersinde ağırlıklı olarak yer almasını uygun buluyor musunuz?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Evet, Uygun Buluyorum (1)	90	56.2
Hayır, Uygun Bulmuyorum (2)	22	13.8
Kısmen, Uygun Buluyorum (3)	40	25.0
Diğer (4)	8	5.0
Toplam	160	100

Tablo 27 de “Savaş konularının Tarih dersinde ağırlıklı olarak yer almasını uygun buluyor musunuz?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %56.2’si (90 kişi) “Evet, Uygun Buluyorum” seçeneğini işaretlerken, %13.8’i (22 kişi) “Hayır, Uygun Bulmuyorum”, %25.0’i (40 kişi) “Kısmen, Uygun Buluyorum”, %5.0’i (8 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %56.2’si, Savaş konularının Tarih dersinde ağırlıklı olarak yer almasını uygun bulmaktadır sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 28.

Madde 44: “Savaş deyince aklınıza gelen ilk şey nedir?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Toprak Kazanmak (1)	70	43.8
Ganimet Elde Etmek (2)	21	13.1
Tarih (3)	52	32.5
Diğer (4)	17	10.6
Toplam	160	100

Tablo 28 de “Savaş deyince aklınıza gelen ilk şey nedir?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %43.8’i (70 kişi) “Toprak Kazanmak” seçeneğini işaretlerken, %13.1’i (21 kişi) “Ganimet Elde Etmek”, %32.5’i (52 kişi) “Tarih”, %10.6’sı (17 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %43.8’inin, Savaş deyince aklına ‘Toprak Kazanmak’ gelmektedir sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 29.

Madde 45: “Savaş konuları ilginizi çeker mi?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Evet, İlgimi Çeker (1)	101	63.1
Hayır, İlgimi Çekmez (2)	15	9.4
Kısmen İlgimi Çeker (3)	31	19.4
Kesinlikle İlgimi Çekmez (4)	13	8.1
Toplam	160	100

Tablo 29 da “Savaş konuları ilginizi çeker mi?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %63.1’i (101 kişi) “Evet, İlgimi Çeker” seçeneğini işaretlerken, %9.4’ü (15 kişi) “Hayır, İlgimi Çekmez”, %19.4’ü (31 kişi) “Kısmen İlgimi Çeker”, %8.1’i (13 kişi) “Kesinlikle İlgimi Çekmez” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %63.1’inin, Savaş konuları ilgisini çekmektedir sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 30.

Madde 46: “Tarih dersini siz anlatsanız en çok hangi konuları anlatırdınız?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Savaş Konularını (1)	87	54.4
Kültürel Konular (2)	34	21.3
Ekonomik Konular (3)	21	13.1
Diğer (4)	18	11.2
Toplam	160	100

Tablo 30 da araştırma grubuna sorulan, “Tarih dersini siz anlatsanız en çok hangi konuları anlatırdınız?” sorusuna; araştırma grubunun %54.4’ü (87 kişi) “Savaş Konularını” seçeneğini işaretlerken, %21.3’ü (34 kişi) “Kültürel Konular”, %13.1’i (21 kişi) “Ekonomik Konular”, %11.2’si (18 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Araştırma verileri incelendiğinde, araştırma grubunun %54.4’ünün Tarih dersinde savaş konularını anlatacağı sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 31.

Madde 47: “Okulda tarih dersleri işlenmeden önce tarih hakkında ne düşünüyordunuz?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Pek Bilgim Yoktu (1)	68	42.5
Tarihin Savaşlardan İbareti Olduğunu Düşünüyordum (2)	55	34.4
Tarihin Siyasi İlişkilerden İbareti olduğunu düşünüyordum (3)	17	10.6
Diğer (4)	20	12.5
Toplam	160	100

Tablo 31 de “Okulda tarih dersleri işlenmeden önce tarih hakkında ne düşünüyordunuz?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %42.5’i (68 kişi) “Pek Bilgim Yoktu” seçeneğini işaretlerken, %34.4’ü (55 kişi) “Tarihin Savaşlardan İbareti Olduğunu Düşünüyordum”, %10.6’sı (17 kişi) “Tarihin Siyasi İlişkilerden İbareti olduğunu Düşünüyordum”, %12.5’i (20 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %42.5’inin, Okulda tarih dersleri işlenmeden önce tarih hakkında pek bilgisi olmadığı sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 32.

Madde 48: “Okulda tarih dersleri almaya başladıktan sonra tarihle ilgili düşüncelerinizde ne gibi değişiklikler oldu?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Hiç Değişiklik Olamadı (1)	28	17.5
Tarihin Savaşlardan İbareti Olduğunu Düşünmeye Başladım (2)	50	31.3
Tarihin Savaşlardan İbareti Olduğunu Düşünmeye Başladım (3)	33	20.6
Diğer (4)	49	30.6
Toplam	160	100

Tablo 32 de “Okulda tarih dersleri almaya başladıktan sonra tarihle ilgili düşüncelerinizde ne gibi değişiklikler oldu?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %17.5’i (28 kişi) “Hiç Değişiklik Olamadı” seçeneğini işaretlerken, %31.3’ü (50 kişi) “Tarihin Savaşlardan İbareti Olduğunu Düşünmeye Başladım”, %20.6’sı (33 kişi) “Tarihin Kültürel Konulardan

İbaret olduğunu Düşünmeye Başladım”, %30.6’sı (49 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %31.3’ü, Okulda tarih dersleri işlenmeye başladıktan sonra tarihin savaşlardan ibaret olduğunu düşünmeye başlamıştır sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 33.

Madde 49: “Tarih kitaplarında yer alan görsellerden en çok hoşlandığınız hangisidir?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Savaşların Yer Aldığı Görseller (1)	86	53.8
Çeşme Resimleri (2)	26	16.2
Haritalar (3)	31	19.4
Diğer (4)	17	10.6
Toplam	160	100

Tablo 33 de “Tarih kitaplarında yer alan görsellerden en çok hoşlandığınız hangisidir?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %53.8’i (86 kişi) “Savaşların Yer Aldığı Görseller” seçeneğini işaretlerken, %16.2’si (26 kişi) “Çeşme Resimleri”, %19.4’ü (31 kişi) “Haritalar”, %10.6’sı (17 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %53.8’inin, Tarih kitaplarında yer alan görsellerden en çok “Savaşların Yer Aldığı Görseller” den hoşlandığı sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 34.

Madde 50: “Tarih boyunca yaşanan savaşları gerekli buluyor musunuz?” Frekans ve Yüzde Tablosu

Seçenek	f	%
Evet, Gerekli Buluyorum (1)	91	56.9
Hayır, Gerekli Bulmuyorum (2)	16	10.0
Kısmen Gerekli Buluyorum (3)	40	25.0
Diğer (4)	13	8.1
Toplam	160	100

Tablo 34 de “Tarih boyunca yaşanan savaşları gerekli buluyor musunuz?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %56.9’u (91 kişi) “Evet, Gerekli Buluyorum” seçeneğini işaretlerken, %10.0’u (16 kişi) “Hayır, Gerekli Bulmuyorum”, %25.0’i (40 kişi) “Kısmen Gerekli Buluyorum”, %8.5’i (13 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma

grubunun %56.9'unun, Tarih boyunca yaşanan savaşları gerekli bulduğu sonucuna ulaşılabilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın sonuçlarına ve bu sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

1) Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “sınıf kademesi” açısından anlamlı bir farklılık (13. madde ve 20. madde hariç) olmadığı belirlenmiştir. 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin maddeleri yorumlamaları birbirine yakındır. Sınıf Kademesi değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında; “Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.” ($p=.03$) maddesinde araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılım oranı 6. ve 7. sınıflara göre 5. sınıflarda ($\bar{X}=3.80$) daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.” ($p=.00$) yargılarında araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılım oranı 5. ve 6. sınıflara göre 7. sınıflarda ($\bar{X}=3.52$) daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. (Tablo 3). Diğer maddelerde ise anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir.

2) Cinsiyete bağlı olarak öğrencilerin Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisinde on madde de anlamlı farka rastlanırken, diğer maddelerde anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Hem kız hem erkek öğrencilerin maddeleri yorumlamaları birbirine yakındır. Cinsiyet değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında; “Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.” Maddesinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p=.00$). Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “ Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler

dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.” Maddesinde kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p=.00$). Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...” ($p=.00$) maddesinde anlamlı farklılık olmasından dolayı araştırma grubunun katılım ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Keşke Sosyal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...” ($p=.00$) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.” ($p=.00$) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında erkeklerin kızlara göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.” ($p=.00$) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.” ($p=.04$) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.” ($p=.02$) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında erkeklerin kızlara göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.” ($p=.04$) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. “Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.” ($p=.03$) maddesinde de kız ve erkek araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. (Tablo 5).

3) Hanede yaşayan kişi sayısına göre öğrencilerin Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisinde anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Hanede yaşayan kişi sayısı öğrencilerin maddelere ilişkin yorumlarında anlamlı bir farklılık göstermemiştir (Tablo 7).

4) Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “babanın eğitim durumu” açısından bir madde de (Madde 21) anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Babanın eğitim durumu değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında; “Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.” (Madde 21). Maddesinde araştırma grubu görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($p=.01$) (Tablo 9). Babası üniversite mezunu olan grubun, diğer gruplara göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir ($\bar{X}=1.36$). Diğer maddelerde anlamlı ise bir farklılık belirlenmemiştir.

5) Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “annenin eğitim durumu” açısından anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Araştırma grubu görüşleri arasında matematiksel farklar bulunsu da ANOVA testi sonucuna göre bu farklar anlamlı bir fark değildir. (Tablo 11).

6) Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “babanın mesleği” açısından anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Babanın mesleği öğrencilerin maddelere ilişkin yorumlarında anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır (Tablo 13).

7) Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “annenin mesleği” açısından anlamlı bir farklılığa sadece 31. Madde de rastlanmıştır. Anne Meslek değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında; “Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.” ($p=.04$), yargısında araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Araştırma grubunun, annesi

ev hanımı olanların maddeye katılım ortalaması ($\bar{X}=3.81$) diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. (Tablo 15).

8) Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “ailede devamlı bakıma muhtaç veya engelli birinin varlığı” açısından bakıldığında 20. madde de anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. “Ailenizde devamlı bakıma muhtaç veya engelli biri var mı?” değişkenine verilen araştırma grubu görüşlerine göre; “Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.” ($p=.03$)) maddesinde evet ve hayır diyen araştırma grubu görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma grubunun aritmetik ortalamalarına bakıldığında hayır diyenlerin ($\bar{X}=2.84$) evet diyenlere ($\bar{X}=1.71$) göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir (Tablo 17).

9) Öğrencilerin, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Tarih Algısı Üzerindeki Etkisine “Anne, baba ve kardeşlerinin dışında aile büyüklerinden herhangi birinin aynı evde yaşama” açısından anlamlı bir farklılık sadece bir madde de belirlenmiştir. “Anne, baba ve kardeşlerinizin dışında aile büyüklerinden (nine, dede, teyze, hala, amca vb.) herhangi biri sizinle aynı evde yaşamakta mıdır?” değişkenine verilen araştırma grubu görüşlerine göre; “Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.” ($p=.02$) önermesinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Madde 22 incelendiğinde “Hayır” diyenlerin ortalaması ($\bar{X}=3.04$) yüksektir. Buradan da, boş zamanlarında Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okumadıkları sonucuna ulaşılabilir. Bu madde dışındaki maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir. (Tablo 19).

10) Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitelerinde anlatılan konulara yönelik öğrencilere yöneltilen sorular ve alınan cevaplara ilişkin sonuçlar şöyledir:

Araştırma grubuna sorulan, “*Aşağıdaki tarih konularından hangisini öğrenmeyi tercih edersiniz?*” sorusuna; araştırma grubunun %58.8’i (94 kişi) “Savaşlar” seçeneğini işaretlerken, %13.1’i (21 kişi) “Seyahatnameler”, %13.1’i (21 kişi) “İpek Yolu”, %15.0’i (24 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Araştırma verileri sonuçları

incelendiğinde, araştırma grubunun çoğunluğunun tarih konuları içerisinde en çok (%58.8) savaş konularını öğrenmeyi tercih ettiği sonucuna ulaşılabilir (Tablo 20).

“Tarih Ünitelerinde en çok ilginizi çeken konu aşağıdakilerden hangisidir?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 21’de verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %48.1’i (77 kişi) “Osmanlı Devleti’nin Yükselişi, Savaşlar, Surlar, Kaleler” seçeneğini işaretlerken, %10.0’u (16 kişi) “Osmanlı’da Hoşgörü”, %28.8’i (46 kişi) “Kültürel Yapı”, %13.1’i (21 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %48.1’inin Tarih Ünitelerinde en çok ilgisini çeken konu “Osmanlı Devleti’nin Yükselişi, Savaşlar, Surlar, Kaleler” konusudur yargısına ulaşılabilir.

Araştırma grubuna sorulan, “*Aşağıdaki tarihi mimari eserlerinden en çok ilginizi çeken hangisidir?*” sorusuna; araştırma grubunun %41.3’ü (66 kişi) “Surlar ve Kaleler” seçeneğini işaretlerken, %20.6’sı (33 kişi) “Kervansaraylar”, %26.9’u (43 kişi) ‘Camiler’, %11.2’si (18 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Araştırma verileri sonuçları incelendiğinde, araştırma grubunun %41.3’ünün tarihi mimari eserlerinden en çok ilgisini çekenin surlar ve kaleler olduğu sonucuna ulaşılabilir (Tablo 22).

“*Sosyal Bilgiler dersinde işlemekten en çok hoşlandığınız konu hangisidir?*” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 23’te verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %54.4’ü (87 kişi) “Kültürel Konular” seçeneğini işaretlerken, %21.3’ü (34 kişi) “Ekonomik Konular”, %13.1’i (21 kişi) “Savaş ile İlgili Konular”, %11.2’si (18 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %54.4’ünün Sosyal Bilgiler dersinde işlemekten en çok hoşlandığı konu “Kültürel Konular” konusudur yargısına ulaşılabilir.

“*Tarih deyince aklınıza gelen ilk şey nedir?*” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 24’te verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %22.5’i (36 kişi) “Padişahlar” seçeneğini işaretlerken, %44.4’ü (71 kişi) “Savaşlar”, %25.6’sı (41 kişi) “Mimari Eserler”, %7.5’i (12 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %44.4’ünün Tarih deyince aklına “Savaşlar” ın geldiği sonucuna ulaşılabilir.

“*Osmanlı Devleti deyince aklına gelen ilk şey nedir?*” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 25’te verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %48.7’si (78 kişi) “Savaşlarla Yapılan Fetihler” seçeneğini işaretlerken, %33.1’i (53 kişi)

“Padişahlar”, %8.8’i (14 kişi) “Harem”, %9.4’ü (15 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %48.7’sinin Osmanlı Devleti deyince aklına gelen ilk şey “Savaşlarla Yapılan Fetihler”dir sonucuna ulaşılabilir.

“*Tarih kitaplarında yer alan hangi konunun okutulması sizi rahatsız eder?*” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 26’da verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %16.9’u (27 kişi) “Ekonomik Konular” seçeneğini işaretlerken, %20.0’si (32 kişi) “Savaşla İlgili Konular”, %42.5’i (68 kişi) “Siyasi Konular”, %20.6’sı (33 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %42.5’ini, Tarih kitaplarında “Siyasi Konular” ın okutulması rahatsız etmektedir sonucuna ulaşılabilir.

“*Savaş konularının Tarih dersinde ağırlıklı olarak yer almasını uygun buluyor musunuz?*” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 27’de verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %56.2’si (90 kişi) “Evet, Uygun Buluyorum” seçeneğini işaretlerken, %13.8’i (22 kişi) “Hayır, Uygun Bulmuyorum”, %25.0’i (40 kişi) “Kısmen, Uygun Buluyorum”, %5.0’i (8 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %56.2’si, Savaş konularının Tarih dersinde ağırlıklı olarak yer almasını uygun bulmaktadır sonucuna ulaşılabilir.

“*Savaş deyince aklınıza gelen ilk şey nedir?*” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 28’de verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %43.8’i (70 kişi) ‘Toprak Kazanmak’ seçeneğini işaretlerken, %13.1’i (21 kişi) “Ganimet Elde Etmek”, %32.5’i (52 kişi) “Tarih”, %10.6’sı (17 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %43.8’i, Savaş deyince aklına “Toprak Kazanmak” gelmektedir sonucuna ulaşılabilir.

“*Savaş konuları ilginizi çeker mi?*” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 29’da verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %63.1’i (101 kişi) “Evet, İlgimi Çeker” seçeneğini işaretlerken, %9.4’ü (15 kişi) “Hayır, İlgimi Çekmez”, %19.4’ü (31 kişi) “Kısmen İlgimi Çeker”, %8.1’i (13 kişi) “Kesinlikle İlgimi Çekmez” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %63.1’inin, Savaş konuları ilgisini çekmektedir sonucuna ulaşılabilir.

Araştırma grubuna sorulan, “*Tarih dersini siz anlatsanız en çok hangi konuları anlatırdınız?*” sorusuna; araştırma grubunun %54.4’ü (87 kişi) “Savaş Konularını”

seçeneğini işaretlerken, %21.3'ü (34 kişi) “Kültürel Konular”, %13.1'i (21 kişi) “Ekonomik Konular”, %11.2'si (18 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Araştırma verileri incelendiğinde, araştırma grubunun %54.4'ünün Tarih dersinde savaş konularını anlatacağı sonucuna ulaşılabilir (Tablo 30).

“Okulda tarih dersleri işlenmeden önce tarih hakkında ne düşünüyordunuz?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 31'de verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %42.5'i (68 kişi) “Pek Bilgim Yoktu” seçeneğini işaretlerken, %34.4'ü (55 kişi) “Tarihin Savaşlardan İbaret Olduğunu Düşünüyordum”, %10.6'sı (17 kişi) “Tarihin Siyasi İlişkilerden İbaret olduğunu Düşünüyordum”, %12.5'i (20 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %42.5'inin Okulda tarih dersleri işlenmeden önce tarih hakkında pek bilgisi olmadığı sonucuna ulaşılabilir.

“Okulda tarih dersleri almaya başladıktan sonra tarihle ilgili düşüncelerinizde ne gibi değişiklikler oldu?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 32'de verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %17.5'i (28 kişi) “Hiç Değişiklik Olamadı” seçeneğini işaretlerken, %31.3'ü (50 kişi) “Tarihin Savaşlardan İbaret Olduğunu Düşünmeye Başladım”, %20.6'sı (33 kişi) “Tarihin Kültürel Konulardan İbaret olduğunu Düşünmeye Başladım”, %30.6'sı (49 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %31.3'ü, Okulda tarih dersleri işlenmeye başladıktan sonra tarihin savaşlardan ibaret olduğunu düşünmeye başlamıştır sonucuna ulaşılabilir.

“Tarih kitaplarında yer alan görsellerden en çok hoşlandığınız hangisidir?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 33'de verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %53.8'i (86 kişi) “Savaşların Yer Aldığı Görseller” seçeneğini işaretlerken, %16.2'si (26 kişi) ‘Çeşme Resimleri’, %19.4'ü (31 kişi) ‘Haritalar’, %10.6'sı (17 kişi) “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %53.8'inin, Tarih kitaplarında yer alan görsellerden en çok “Savaşların Yer Aldığı Görseller” den hoşlandığı sonucuna ulaşılabilir.

“Tarih boyunca yaşanan savaşları gerekli buluyor musunuz?” sorusuna verilen araştırma grubu cevapları Tablo 34'de verilmiştir. Buna göre; araştırma grubunun %56.9'u (91 kişi) “Evet, Gerekli Buluyorum” seçeneğini işaretlerken, %10.0'u (16 kişi) “Hayır, Gerekli Bulmuyorum”, %25.0'i (40 kişi) “Kısmen Gerekli Buluyorum”,

%8.5'i (13 kişi) "Diğer" seçeneğini işaretlemiştir. Elde edilen veriler sonucunda; araştırma grubunun %56.9'unun, Tarih boyunca yaşanan savaşları gerekli bulduğu sonucuna ulaşılabilir.

5.2. Öneriler

Bu çalışmada "Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Savaş Konularının, Öğrencilerin Tarih Algısı Üzerindeki Etkisi" araştırılmıştır. Çalışmadan ulaşılan veriler doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- 1) Öğrencilerin %58.8'i tarih konuları içerisinde en çok savaş konularını öğrenmeyi tercih etmiştir. Bunun nedenleri ve sonuçları araştırılabilir.
- 2) Araştırmada öğrencilerin tarih deyince akıllarına gelen ilk şey (%44.4) savaşlardır. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasının nedenleri ve sonuçları araştırılabilir.
- 3) Öğrencilerin %56.2'si savaş konularının Tarih dersinde ağırlıklı olarak yer almasını uygun bulmaktadır. Bu durumun nedenleri araştırılabilir.
- 4) Araştırma, Burdur ili merkez okullarından bazılarını kapsamaktadır. Daha geniş bir örnekleme daha fazla araştırma grubuyla çalışılarak elde edilen sonuçlar incelenebilir.
- 5) Öğrencilerin tarih boyunca yapılan savaşları gerekli bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun nedenleri araştırılabilir.
- 6) Öğrencilerin, mimari eserlerden, sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan görsellerden en çok ilgilerini çeken savaşlar ve savaşlarla ilgili ojedir. Öğrencilerin bu tutumlarının nedeni araştırılabilir.
- 7) Sosyal Bilgiler Dersi 5. , 6. ve 7. Sınıf Müfredat Programı bu çalışmalar ışığında tekrar gözden geçirilerek değişiklikler yapılabilir.
- 8) Sosyal Bilgiler Dersi Müfredat Programında; Sanat Tarihi, Arkeoloji ve Müze eğitimi ile ilgili zenginleştirme yapılabilir.
- 9) Sosyal Bilgiler Dersi tarih konularının öğrenme ve öğretme teknikleri gözden geçirilip gerekli değişiklikler yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, Ö. (2012). Tarih Eğitiminde Savaş ve Barış: Ortaöğretim Öğrencilerinin Savaş ve Barış Konularıyla İlgili Bilgilerinin ve Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Altun, A. (2014). “İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Tarih Kavramına İlişkin Algılarının Yörüngesi”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Cilt: 14, Sayı: 6.
- Aslan, E. (2006). “Neden Tarih Öğretiyoruz?”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:20.
- Ata, B. (2001). Çanakkale Savaşlarını Nasıl Öğreteceğiz? Türk Yurdu, Ankara.
- Aydınlı, S.(1992). Mimarlıkta Görsel Analiz, İstanbul: İTÜ Mim. Fak. Baskı Atölyesi.
- Başaran, E, İ. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ekinoks Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Ankara.
- Bayramoğlu, A. (2016). Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Tarih Konularının Tarihsel Düşünme Becerileri Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Binbaşıoğlu, C. (1993). *Genel Öğretim Bilgisi*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayıncılık.
- Carpentier, J. ve Dessieux, G., (2003), “France”, *Initial Training for History Teachers: Structures and standards in 13 member states of the Council of Europe*, Ed.; A. Ecker. Germany: Council of Europe Publishing, s. 178-187.
- Carr, E. H. (1994). *Tarih nedir?*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Celkan, H. Y. (1990). *Ziya Gökalp'in Eğitim Sosyolojisi*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

- Çağlayan, S. (2014). “Sanatta Görsel Algının Literatür Açısından Değerlendirilmesi”. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt:3 Sayı:1.
- Daver, B. (1991). “Savaş ve Barış Üzerine”. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 3 (10).
- Demircioğlu, İ. H. (2006). “Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye’de Tarih Öğretiminin Genel Amaçlarının Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 2.
- Demircioğlu, İ. H. (2007). “Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye’de Tarih Öğretiminin Genel Amaçlarının Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi” *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 16, Sayı:2. Elazığ.
- Demircioğlu, H. İ. (2009). “Tarih Öğretmenlerinin Tarihsel Düşünme Becerilerine Yönelik Görüşleri”. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı. 184, 228-239.
- Dönmez, C. (2014). “Ortaokul Öğrencilerinin Tarih Algısı” *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, GUJGEF 34(3): 415-436. Ankara.
- Dökmen, Ü. (1994). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. Ankara.
- Edel, K. ve Stotzka, H. (2003). “Austria”, *Initial Training for History Teachers: Structures and standards in 13 member states of the Council of Europe*, Ed.; A. Ecker. Germany: Council of Europe Publishing, s.143-153.
- Ertürk, S. (1974). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde Program Geliştirme*. 10. Baskı. Ankara: Meteksan Yayınları.
- Evkuran, M. (2007). Zaman, Bilinç ve Tarih Algısı Üzerine - Teolojik Açıdan Bir İnceleme-, *Milel ve Nihal*, 4 (3), s. 31-68.
- Fidan, N. (2012) *Okulda Öğrenme ve Öğretme*, Pegem Akademi, 3.Baskı, Ankara.
- Gagne, M. R. (1985). *The Conditions of Learning*, New York, NY: Holt, Rinehart and Winston, Inc.

Göçgen, S. (2016). Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Performans Görevi Hazırlarken Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

History Teachers: Structures and standards in 13 member states of the Council of Europe, Ed.; A. Ecker. Germany: Council of Europe Publishing, s. 196-202.

İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*. (5. Baskı), İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları.

Kabapınar, Y. (2014), *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Kaptan, S. (1993). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikler*. Ankara: Tekışık Web Ofset.

Karasar, N. (1991). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (4. Baskı), Ankara: Sanem Matbaacılık.

Kaya, R. (2009). Tarih Öğretiminin amaçları. Muammer Demirel, İbrahim Turan (Ed.) *Tarih Öğretim Yöntemleri İçinde* (s. 60-81). Ankara: Nobel: Yayıncılık.

Koçak, K. (2002). *İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Niteliklerinin Değerlendirilmesi (Alan Araştırması)*, Ankara-Kastamonu: MEB EARGED.

Köstüklü, N. (1998). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*, Konya, Kuzucular Ofset.

Kütükoğlu, S. M. (2014). *Tarih Araştırmalarında Usul*. (2. Baskı). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Leeuw-Roord, J. ve Velhuis-Meester, I (2003). “The Netherland” *Initial Training for McLaughlin, M. ve Sinclair, Y. (2003). “United Kingdom (England and Wales)”, Initial Training for History Teachers: Structures and standards in 13 member states of the Council Europe*, Ed.; A. Ecker. Germany: Council of Europe Publishing, s. 232-238.

MEB, (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*, Ankara: Ders Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

- Metin, E. (2011). Tarih Eğitimi ve Dil: Tarihçilerin, Tarih Ders Kitabı Yazarlarının, Tarih Öğretmenlerinin Ve Öğrencilerin Tarihsel Dil Kullanımı, (Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Oruç, Ş. (2002). *İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan Tarih Öğretmenlerinin Savaş Konularını Öğretimine İlişkin Tutumları* (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Oruç, Ş. (2006). “Ders Kitaplarında Savaş Olgusu”. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(3), 9-29.
- Özbaran, S. (1991). Tarih ve Öğretimi. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Özçelik, D. A. (1998). *Eğitim Programları ve Öğretim (Genel Öğretim Yöntemi)*, ÖSYM Yayınları, 4. Baskı, Ankara, 1998.
- Özeren, G. (2011). Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Kazanımların Öğretmenler Tarafından Gerçekleştirilme Düzeyi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2005). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller*. (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, H. İ. (2011). *Tarih Nasıl Yazılır?* Tarihçi Kitapevi. İstanbul.
- Paykoç, F. (1991). *Tarih Öğretimi*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Safran, M. (2008). *Türkiye’de Tarih Eğitimi ve Öğretimi*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi. ss. 13-20.
- Sander, O. (1989). *Siyasi Tarih 1918-1994* (8. Baskı), Ankara: İmge Kitabevi.
- Schueddekope, Otto-Ernst (1969). Tarih Öğretimi ve Tarih Ders Kitaplarının Geliştirilmesi. (Çev. Necati Engez). Ankara: MEB Yayınları.

- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya* (22. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Şahin, N. (2015). *Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersini Öğrenirken Kullandıkları Öğrenme Stratejileri* (Yüksek Lisans Tezi) Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Taş, T. A. (2015). *Sosyal Bilgiler Ders Kitabı Etkinliklerinin Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi (Yatağan Örneği)*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- TDK, Türk Dil Kurumu, 15.02.2017 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GT.S.5a2e8b7a8ba910.16543902 erişilmiştir.
- Tekeli İ. (2005). “*Tarih Bilinci Üstüne*” 20. Yüzyılda Dünya ve Türkiye Tarihi. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Tunçay, M. (1977). İlk ve Ortaöğretimde Tarih. Felsefe Kurumu Seminerleri. Ankara: TTK Basımevi.
- Üçyiğit, E. (1977). *Okullarımızda Tarih Öğretimi*. Felsefe Kurumu Seminerleri. Ankara: TTK Basımevi.
- Varış, F. (1985). *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 146, Ankara Üniversitesi Basımevi, Üçüncü Baskı, Ankara.
- Varlık, A. B. (2013). “Savaşı Tanımlamak: Terminolojik Bir Yaklaşım”. *Avrasya Terim Dergisi*, 1 (2), 114 – 129.
- Woolfolk, E. A. (1993). *Educational Psychology*. Boston, Allyn and Bacon.
- Yılmaz, K. (2011). “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Tarih Algısı ve Tarih Öğretimine Pedagojik Yaklaşımları”, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.6, 73-95.

Yılmaz, Ö. (2002). *İlköğretim Beşinci Sınıflarda Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Problem Çözme Yöntemi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

EKLER

EK-1

ANKET FORMU

Sevgili Öğrenciler,

Size uygulayacağımız bu anket formu, Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitelerinde işlediğiniz savaş konularının, sizde oluşturduğu tarih algısını belirlemektir. Bu ölçeklerden elde edilecek veriler sadece bilimsel araştırma amacı ile kullanılacaktır. Cevaplarınız gizli tutulacak olup ankette yer alan sorulara içtenlikle ve yansız olarak cevap vermeniz önemlidir. Şimdiden yardımlarınız için teşekkür ederim.

Figen ÖZSU

MAKÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Bilgiler Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi

I. BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİLER

Sevgili öğrenciler, aşağıda çoktan seçmeli ve boşluk doldurmalı sorular verilmiştir. Çoktan seçmeli sorularda size uygun olan seçeneği parantez işaretinin içine (X) koyarak belirtiniz. Boşluk doldurmalı sorularda ise cevabınızı ilgili boşluklara yazınız.

Okul: Sınıf.....Cinsiyetiniz. (E) (K)

1. Hanede Yaşayan Kişi Sayısı?

(1) (2) (3) (4) (5 ve üstü)

2. Babanızın eğitim durumu nedir?

(1) İlkokul (2) Ortaokul (3) Lise (4) Üniversite
(5) Lisansüstü (yüksek lisans, doktora) (6) Diğer (Lütfen belirtiniz):

3. Annenizin eğitim durumu nedir?

(1) İlkokul (2) Ortaokul (3) Lise (4) Üniversite
(5) Lisansüstü (yüksek lisans, doktora) (6) Diğer (Lütfen belirtiniz):

4. Babanızın mesleği nedir?

(1) Memur (2) Emekli (3) İşçi (4) Çiftçi (5) Esnaf
(6) Öğretmen/Akademisyen (7) İşsiz
(8) Serbest Meslek (Lütfen belirtiniz):
(9) Diğer (Lütfen belirtiniz) :

5. Annenizin mesleği nedir?

(1) Memur (2) Emekli (3) İşçi (4) Ev Hanımı (5) Esnaf
(6) Öğretmen/Akademisyen (7) İşsiz
(8) Serbest Meslek (Lütfen belirtiniz):
(9) Diğer (Lütfen belirtiniz) :

6. Ailenizde devamlı bakıma muhtaç veya engelli biri var mı?

(1) Evet (2) Hayır

7. Anne, Baba ve kardeşlerinizin dışında aile büyüklerinden (nine, dede, teyze, hala, amca vb.) herhangi biri sizinle aynı evde yaşamakta mıdır?

(1) Evet (2) Hayır

Evet ise yakınlık derecesi nedir?

II. BÖLÜM: SOSYAL BİLGİLER DERSİ TARİH ÜNİTESİNE YÖNELİK TUTUM VE ALGI ÖLÇEĞİ

Okul: Sınıf.....Cinsiyet (K) (E)						
Sevgili öğrenciler, aşağıda Sosyal Bilgiler dersinde yer alan Tarih ünitelerine yönelik duygu ve düşünceleri yansıtan cümleler yer almaktadır. Lütfen cümleleri dikkatli okuduktan sonra cümlelerin karşısında yer alan “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” veya “Hiç Katılmıyorum” Seçeneklerinden size en uygun olanı işaretleyiniz.						
	Maddeler	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. BOYUT (Öğrenme İsteği)	8-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.	1	2	3	4	5
	9-Sosyal Bilgiler Tarih ünitesinden nefret ediyorum.	1	2	3	4	5
	10-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi anlatılırken başka bir derse girmeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
	11-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersi Tarih üniteleri işlenirken derse girmem.	1	2	3	4	5
	12-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde sadece tarih konuları olsa...	1	2	3	4	5
	13-Bence Sosyal Bilgiler dersinde Tarih ünitesine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.	1	2	3	4	5
	14-Keşke Sosyal Bilgiler dersinde Tarih üniteleri hiç olmasa...	1	2	3	4	5
2. BOYUT (Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Ünitesinden Hoşlanma)	15-Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.	1	2	3	4	5
	16-Sosyal Bilgiler dersinde yeni tarih konularımı öğrenmek bana heyecan veriyor.	1	2	3	4	5
	17 Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitesi bende güzel duygular uyandırıyor.	1	2	3	4	5
	18-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının anlatılmasını ipe çekiyorum.	1	2	3	4	5
	19-Sosyal Bilgiler dersi tarih ünitesi sevdiğim konular arasındadır.	1	2	3	4	5
	20-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersinde tarih konusu anlatılırken derse girmek isterim.	1	2	3	4	5
	21-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.	1	2	3	4	5
	22-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili tarih konulu kitapları okurum.	1	2	3	4	5
3. BOYUT (Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Sevgisi)	23-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde tarih ünitesi işlenirken konuşmam.	1	2	3	4	5
	24-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları ile ilgili sorularda asla iyi bir not alamam.	1	2	3	4	5
	25-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları olmasaydı, okulu daha çok severdim.	1	2	3	4	5

4. BOYUT (Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Ünitesinde Anlatılan Savaş Konuları Algısı)	26-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının işlenmesi zaman kaybıdır.	1	2	3	4	5
	27-Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları işlenirken canım çok sıkılıyor.	1	2	3	4	5
	28- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu savaşlardır.	1	2	3	4	5
	29- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde hiç hoşlanmadığım konu savaşlardır.	1	2	3	4	5
	30- Sosyal Bilgiler dersinde tarih konuları içerisinde en çok hoşlandığım konu kültürel konulardır.	1	2	3	4	5
	31- Tarih konuları içerisinde savaşların anlatılmasını istemiyorum.	1	2	3	4	5
	32- Tarih savaşlardan ibarettir.	1	2	3	4	5
	33- Tarih ünitelerinde savaş konularının işlenmesi bende “Tarihte sürekli kötü olaylar olmuştur” izlenimini uyandırıyor.	1	2	3	4	5
	34- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları beni tarih dersinden soğutuyor.	1	2	3	4	5
	35- Tarih ünitesinde anlatılan savaş konuları ezbere dayalıdır ve bu da beni tarih dersinden soğutuyor.	1	2	3	4	5

III. BÖLÜM SOSYAL BİLGİLER DERSİ TARİH ÜNİTELERİNDE ANLATILAN KONULARA YÖNELİK ÖĞRENCİLERİN DÜŞÜNCELERİ

Sevgili öğrenciler; aşağıda Sosyal Bilgiler dersi tarih konuları ile ilgili çoktan seçmeli sorular bulunmaktadır. Soruları dikkatle okuyup düşüncelerinizi işaretleyiniz. Katılımınız için teşekkür ederim.

36. Aşağıdaki tarih konularından hangisini öğrenmeyi tercih edersiniz?

- (1) Savaşlar (Malazgirt Savaşı, Talas Savaşı, I. Dünya Savaşı...)
- (2) Seyahatnameler,
- (3) İpek Yolu
- (4) Diğer...

37. Tarih Ünitelerinde **en çok** ilginizi çeken konu aşağıdakilerden hangisidir?

- (1) Osmanlı Devleti’nin Yükselişi, Savaşlar, Surlar ve Kaleler
- (2) Osmanlı’da Hoşgörü
- (3) Kültürel Yapı
- (4) Diğer...

38. Aşağıdaki tarihi mimari eserlerinden **en çok** ilginizi çeken hangisidir?

- (1) Surlar ve kaleler
- (2) Kervansaraylar
- (3) Camiler
- (4) Diğer...

39. Sosyal Bilgiler dersinde işlemekten en çok hoşlandığınız konu hangisidir?

- (1) Kültürel Konular
- (2) Ekonomik Konular
- (3) Savaş ile İlgili Konular
- (4) Diğer...

40. Tarih deyince aklınıza gelen ilk şey nedir?

- (1) Padişahlar
- (2) Savaşlar
- (3) Mimari eserler
- (4) Diğer...

41. Osmanlı Devleti deyince aklına gelen ilk şey nedir?

- (1) Savaşlarla Yapılan Fetihler
- (2) Padişahlar
- (3) Harem
- (4) Diğer...

42. Tarih kitaplarında yer alan hangi konunun okutulması sizi rahatsız eder?

- (1) Ekonomik Konular
- (2) Savaşla İlgili Konular
- (3) Siyasi Konular
- (4) Diğer...

43. Savaş konularının Tarih dersinde ağırlıklı olarak yer almasını uygun buluyor musunuz?

- (1) Evet, Uygun Buluyorum
- (2) Hayır, Uygun Bulmuyorum
- (3) Kısmen Uygun Buluyorum
- (4) Diğer...

44. Savaş deyince aklınıza gelen ilk şey nedir?

- (1) Toprak Kazanmak
- (2) Ganimet Elde Etmek
- (3) Tarih
- (4) Diğer...

45. Savaş konuları ilginizi çeker mi?

- (1) Evet, İlgimi Çeker
- (2) Hayır, İlgimi Çekmez
- (3) Kısmen İlgimi Çeker
- (4) Kesinlikle İlgimi Çekmez

46. Tarih dersini siz anlatsanız en çok hangi konuları anlatırdınız?

- (1) Savaş Konularını
- (2) Kültürel Konuları
- (3) Ekonomik Konuları
- (4) Diğer...

47. Okulda tarih dersleri işlenmeden önce tarih hakkında ne düşünüyordunuz?

- (1) Pek Bilgim Yoktu
- (2) Tarihin Savaşlardan İbaret Olduğunu Düşünüyordum
- (3) Tarihin Siyasi İlişkilerden İbaret Olduğunu Düşünüyordum
- (4) Diğer...

48. Okulda tarih dersleri almaya başladıktan sonra tarihle ilgili düşüncelerinizde ne gibi değişiklikler oldu?

- (1) Hiçbir Değişiklik Olmadı
- (2) Tarihin Savaşlardan İbaret Olduğunu Düşünmeye Başladım
- (3) Tarihin Kültürel Konulardan İbaret Olduğunu Düşünmeye Başladım
- (4) Diğer...

49. Tarih kitaplarında yer alan görsellerden en çok hoşlandığınız hangisidir?

- (1) Savaşların Yer Aldığı Görseller
- (2) Çeşme Resimleri
- (3) Haritalar
- (4) Diğer...

50. Tarih boyunca yaşanan savaşları gerekli buluyor musunuz?

- (1) Evet, Gerekli Buluyorum
- (2) Hayır, Gerekli Bulmuyorum
- (3) Kısmen Gerekli Buluyorum
- (4) Hiç Gerekli Bulmuyorum